

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6202 - Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Analýza pojištění odpovědnosti na českém pojistném trhu

The liability insurance analysis on the Czech insurance market

DP – PO – KPO – 2008 01

JANA BEDNÁŘOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Radek Moc, Ph.D (Česká pojišťovna, a. s.)

Konzultant : Ing. Mgr. Karel Bláha (Česká pojišťovna, a. s.)

Počet stran 95

Počet příloh 3

Datum odevzdání 9. 5. 2008

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Katedra pojišťovnictví

Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Jana BEDNÁŘOVÁ

Studijní program: M6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Název tématu: Analýza pojištění odpovědnosti na českém pojistném trhu

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakteristika pojištění odpovědnosti
2. Právní aspekty pojištění odpovědnosti
3. Charakteristika vybraných druhů pojištění odpovědnosti
4. Srovnání vybraných druhů pojištění odpovědnosti na českém pojistném trhu

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

60 - 70

Forma zpracování diplomové práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2005. ISBN 80-86119-92-0

VOSTATEK, J. Sociální a soukromé pojištění. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 2000. ISBN 80-85963-21-3

PÁLENÍK, V. Základy pojišťování především průmyslových a podnikatelských rizik. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2007. ISBN 978-80-7201-644-0

SWISS RE Liability and liability insurance: Yesterday-today-tomorrow [on-line]. [18.5.2007] Dostupné

z www.swissre.com/resources/78696680455c45f5b736bf80a45d76a0-Haftpf_und_Haftpf-Vers_en.pdf

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Radek Moc

Česká pojišťovna a. s.

Konzultant diplomové práce:

Ing. Karel Bláha

ředitel odboru poj. odpovědnosti v ČR

Datum zadání diplomové práce:

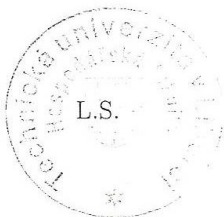
31. října 2007

Termín odevzdání diplomové práce:

9. května 2008

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová

děkanka

doc. Ing. Arnošt Böhm, CSc.

vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2007

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti, informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 9. 5. 2008

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu Ing. Radku Mocovi, Ph.D za podnětné připomínky a rady při tvorbě diplomové práce. Děkuji také Ing. Mgr. Karlu Bláhovi z České pojišťovny za věnovaný čas a ochotu, se kterou mi poskytl rady a materiály potřebné k vypracování diplomové práce.

V neposlední řadě děkuji také pracovníkům na pobočkách pojišťoven, kteří mi poskytli potřebné informace.

Resumé

Cílem diplomové práce je charakterizovat a popsat pojištění odpovědnosti za škodu na českém pojistném trhu a analyzovat dva druhy tohoto pojištění. V teoretické části práce je nejprve obecně vymezeno pojištění odpovědnosti za škodu včetně pojistné události a obecných výluk z tohoto pojištění. Je zde také pojednáno o principech konstrukce odpovědnostního pojištění a v neposlední řadě jsou tu popsány jednotlivé druhy pojištění odpovědnosti, které jsou na českém pojistném trhu nabízeny nejen občanům ale také podnikatelským subjektům. Rovněž je tu popsána situace na trhu s pojištěním odpovědnosti za škodu soukromých osob. Praktická část diplomové práce je věnována porovnání dvou druhů pojištění odpovědnosti za škodu soukromých osob z hlediska výše pojistného a podmínek, za nichž jsou tato pojištění na trhu nabízena. Jedná se o pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou při výkonu povolání a pojištění odpovědnosti z běžného občanského života.

Summary

The object of my diploma work is to define and describe the liability insurance at the Czech insurance market and to analyze two sorts of liability insurance. In the theoretical part there is determined the liability insurance and the subject of this part is not only the principles of liability insurance but also defining of insurance events and general exclusions from this insurance. Here are also explained principles what is liability insurance based on and separate classes of liability insurance which are offered not only to personal but also to business subjects. Theoretical part next contains description of situation at market with the liability insurance caused by private persons. Subject of practical part of my work is comparing two classes of liability insurance focused on premium height and conditions of employee's liability insurance for damages caused to employers and insurance for damage from the normal course of life.

Klíčová slova

Náhrada škody

Odpovědnost

Pojistná událost

Pojistné

Pojištění odpovědnosti z běžného občanského života

Pojištění odpovědnosti za škodu občanů

Pojištění odpovědnosti za škodu podnikatelských subjektů

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou při výkonu povolání

Key words

Payment of claim

Liability

Insurance event

Insurance premium

Liability insurance for damage from the normal course of life

Personal liability insurance

Liability insurance for a business

Employee's liability insurance for damages caused to employers

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	- 10 -
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	- 11 -
ÚVOD.....	- 12 -
1. CHARAKTERISTIKA POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU	- 13 -
1.1 Vymezení pojištění odpovědnosti za škodu	- 13 -
1.2 Konstrukce pojištění odpovědnosti za škodu	- 14 -
1.2.1 Princip vzniku škody	- 14 -
1.2.2 Princip příčiny škody.....	- 16 -
1.2.3 Princip vznesení nároku.....	- 16 -
1.3 Pojistné	- 19 -
1.4 Pojistné plnění	- 20 -
1.5 Pojistná událost.....	- 24 -
1.6 Výluky z pojištění odpovědnosti	- 25 -
2. PRÁVNÍ STRÁNKA POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU	- 26 -
2.1 Odpovědnost.....	- 26 -
2.2 Předcházení škodám	- 28 -
3. DRUHY POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU.....	- 30 -
3.1 Druhy pojištění odpovědnosti za škodu soukromých osob	- 30 -
3.1.1 Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání.....	- 30 -
3.1.2 Pojištění odpovědnosti za škody z běžného občanského života.....	- 32 -
3.1.3 Pojištění odpovědnosti za škodu vlastníka, držitele, nájemce nebo správce nemovitosti	- 33 -
3.1.4 Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu práva myslivosti	- 33 -
3.1.5 Pojištění odpovědnosti za škodu držitelů zvířat	- 35 -
3.2 Druhy pojištění odpovědnosti právnických osob	- 35 -
3.2.1 Pojištění obecné odpovědnosti podniků	- 36 -
3.2.2 Pojištění odpovědnosti za výrobek	- 36 -
3.2.3 Pojištění odpovědnosti za pracovní úraz nebo nemoc z povolání	- 38 -
3.2.4 Pojištění profesní odpovědnosti	- 39 -

4.	TRH POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU	- 40 -
4.1	Charakteristika trhu pojištění odpovědnosti soukromých osob.....	- 40 -
4.2	Předepsané pojistné v evropských zemích	- 43 -
5.	POROVNÁNÍ VYBRANÝCH DRUHŮ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI.....	- 44 -
5.1	Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli	- 45 -
5.1.1	ČSOB Pojišťovna	- 45 -
5.1.2	Pojišťovna Kooperativa, a. s.	- 47 -
5.1.3	Česká pojišťovna, a. s.	- 48 -
5.1.4	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.	- 50 -
5.1.5	Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.	- 52 -
5.1.6	Generali Pojišťovna, a. s.	- 53 -
5.1.7	Slavia pojišťovna, a. s.	- 55 -
5.1.8	UNIQA pojišťovna, a. s.	- 57 -
5.1.9	Porovnání podmínek pojištění	- 58 -
5.2	Pojištění odpovědnosti z běžného občanského života.....	- 63 -
5.2.1	ČSOB Pojišťovna	- 63 -
5.2.2	Pojišťovna Kooperativa, a. s.	- 65 -
5.2.3	UNIQA pojišťovna, a. s.	- 66 -
5.2.4	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.	- 68 -
5.2.5	Allianz pojišťovna, a. s.	- 71 -
5.2.6	Pojišťovna Slavia, a. s.	- 73 -
5.2.7	Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.	- 75 -
5.2.8	Generali Pojišťovna, a. s.	- 77 -
5.2.9	Česká pojišťovna, a. s.	- 79 -
5.2.10	Victoria-Volksbanken pojišťovna, a. s.	- 81 -
5.2.11	Wüstenrot pojišťovna, pobočka	- 82 -
5.2.12	Porovnání nabídek pojištění odpovědnosti z běžného občanského života ...	- 84 -
	ZÁVĚR	- 89 -
	SEZNAM LITERATURY	- 92 -
	SEZNAM PŘÍLOH	- 95 -

Seznam použitých zkratek a symbolů

CEA	Evropská federace národních asociací pojišťoven
ČAP	Česká asociace pojišťoven
Česká podnikatelská pojišťovna (ČPP)	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.
Česká pojišťovna (ČP)	Česká pojišťovna, a. s.
ČMMJ	Českomoravská myslivecká jednota
ČR	Česká republika
ČSOB pojišťovna (ČSOBP)	ČSOB Pojišťovna
EU	Evropská unie
Hasičská vzájemná pojišťovna (HVP)	Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.
Kooperativa	Kooperativa pojišťovna, a.s.
Občanský zákoník	Zákon č. 404/1964 Sb., občanský zákoník v platném znění
Pojišťovna Allianz	Allianz pojišťovna, a. s.
Pojišťovna Generali	Generali pojišťovna, a. s.
Pojišťovna Slavia	Pojišťovna Slavia, a.s.
Pojišťovna Uniqa	UNIQA pojišťovna, a. s.
Pojišťovna Victoria	Victoria-Volksbanken pojišťovna, a. s
Pojišťovna Wüstenrot	Wüstenrot pojišťovna, pobočka
Zákoník práce	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1 – Minimální limity pojistného plnění	- 34 -
Tabulka 2 - Vyplacená pojistná plnění v tis. Kč v letech 2003 – 2006 v pojištění odpovědnosti za škodu občanů	- 41 -
Tabulka 3 - Škodní poměr pojištění odpovědnosti občanů v letech 2003-2006	- 42 -
Tabulka 4 - Předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti v mil. Euro	- 43 -
Tabulka 9 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u Hasičské vzájemné pojišťovny	- 52 -
Tabulka 10 - Pojistné částky a pojistné v Kč u pojišťovny Generali	- 54 -
Tabulka 11 - Limity pojistného plnění a pojistné u pojišťovny Slavia	- 56 -
Tabulka 12 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Uniqua	- 57 -
Tabulka 13 - Limity pojistného plnění a pojistné u ČSOB pojišťovny	- 64 -
Tabulka 14 - Limity pojistného plnění a pojistné u pojišťovny Kooperativa	- 65 -
Tabulka 15, Tabulka 16 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Uniqua	- 67 -
Tabulka 17 - Limity pojistného plnění a pojistné u České podnikatelské pojišťovny	- 70 -
Tabulka 18 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u Pojišťovny Slavia, a. s.	- 74 -
Tabulka 19 - Limity pojistného plnění a pojistné u Hasičské vzájemné pojišťovny	- 76 -
Tabulka 20- Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Generali	- 78 -
Obrázek 1 – Princip vzniku škody s retroaktivitou	- 15 -
Obrázek 2 – Kombinace principů konstrukce pojištění odpovědnosti	- 18 -
Obrázek 3 - Předepsané pojistné v letech 2003 – 2006 v tis. Kč v pojištění odpovědnosti občanů a v pojištění odpovědnosti celkem	- 41 -
Obrázek 4 - Počet pojistných událostí ks v letech 2003 – 2006	- 42 -

Úvod

Téma mé diplomové práce zní „Analýza pojištění odpovědnosti na českém pojistném trhu“. Na českém pojistném trhu existuje široká nabídka odpovědnostních pojištění. Ta jsou určena jak pro podnikatelské subjekty tak pro občany. Mou diplomovou práci jsem zaměřila především na pojištění odpovědnosti soukromých osob.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou část. První z obou částí bude věnována teoretickým a právním aspektům odpovědnostního pojištění. Nejprve vymezím pojištění odpovědnosti za škodu a definuji pojistnou událost v tomto pojištění. Neopomenu také popsat principy konstrukce tohoto pojištění. Rovněž popíši nejběžnější druhy pojištění odpovědnosti soukromých osob a podnikatelských subjektů. Budu se také zabývat situací na českém trhu pojištění odpovědnosti soukromých osob a okrajově se zmíním o situaci pojištění odpovědnosti obecně na evropském trhu.

Cílem praktické části bude zjistit a porovnat, za jakých podmínek jsou na trhu nabízeny dva hlavní druhy pojištění odpovědnosti za škodu soukromých osob. Konkrétně půjde o pojištění odpovědnosti za škodu z běžného občanského života a pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou při výkonu povolání. Pojistitele, jejichž podmínky budou v praktické části práce porovnávány, určím na základě údajů zveřejněných Českou asociací pojišťoven.

1 Charakteristika pojištění odpovědnosti za škodu

1.1 Vymezení pojištění odpovědnosti za škodu

Pojištění odpovědnosti patří svým charakterem mezi neživotní pojištění. Z tohoto pojištění vzniká pojištěnému subjektu (fyzické nebo právnické osobě) právo, aby za něj pojišťovna uhradila škodu, kterou způsobil jiné osobě nebo organizaci, tzv. třetí osobě. Tato škoda může mít charakter majetkové škody, finanční škody, škody na zdraví nebo na životě.

Zájemci o pojištění odpovědnosti si na českém pojistném trhu mohou vybrat z velkého množství druhů odpovědnostních pojištění. Mimo pojištění obecné odpovědnosti občanů je také nabízeno také pojištění odpovědnosti podnikatelských subjektů nebo pojištění profesní odpovědnosti, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla (nebo-li povinné ručení) a pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škody z pracovního úrazu nebo nemoci z povolání. [2]

Podle právního vztahu rozlišujeme tři možné formy vzniku odpovědnostního pojištění. Většina produktů odpovědnostního pojištění je uzavírána na základě dobrovolného rozhodnutí občanů nebo firem uzavřít pojistnou smlouvu jako tzv. dobrovolné smluvní pojištění (např. obecné pojištění odpovědnosti). V některých případech ukládá zákon povinnost soukromým nebo právnickým osobám uzavřít pojištění na určitý druh rizika, tzv. zákonné pojištění (např. pojištění odpovědnosti pojišťovacího agenta nebo makléře a samostatného likvidátora pojistných událostí). Třetí forma vzniku pojištění je založena na povinnosti subjektu uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti, jde o povinné smluvní pojištění (např. pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla).[4]

Pojištění odpovědnosti jsou uzavírána volně jako samostatné pojistné produkty, u kterých je pojistná sazba upravena podle případné spoluúčasti nebo doplňkových pojištění. U doplňkového pojištění se pojistník může rozhodnout, zda dané pojištění bude v pojistné

smlouvě sepsáno nebo ne. Dalším možným způsobem je uzavřít toto pojištění jako tzv. sdružené pojištění. V tomto případě je pojištění odpovědnosti přiřazené k jinému druhu pojištění (nejčastěji k majetkovému pojištění). Druhy pojištění majetku i odpovědnosti jsou pevně stanoveny s jednou pojistnou sazbou. [4]

1.2 Konstrukce pojištění odpovědnosti za škodu

V pojištění odpovědnosti jsou používány tři druhy konstrukce pojištění. Tyto způsoby určují vznik práva na náhradu škody a jsou vždy definovány v pojistných podmínkách jednotlivých druhů pojištění. Jedná se o:

- princip vzniku škody (loss occurrence),
- princip vzniku příčiny škody (principle of causation),
- princip vznesení nároku (claims made). [3]

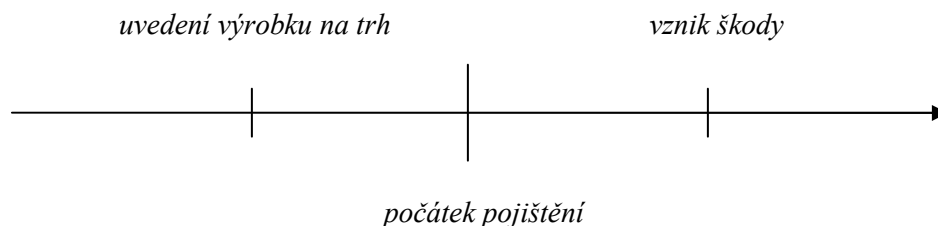
1.2.1 Princip vzniku škody

Z pojištění, které je konstruováno na základě principu vzniku škody, jsou hrazeny škody, které nastaly během trvání pojistné smlouvy. Nároky na náhradu škody budou odškodněny bez ohledu na to, kdy dojde ke konečnému rozhodnutí o výši náhrady škody.

Definice principu vzniku škody najdeme v pojistných podmínkách České pojišťovny pro pojištění obecné odpovědnosti za škodu podnikatele a průmyslu a je následující:
„ ... Předpokladem vzniku práva na plnění z pojištění je, že k úrazu, jinému poškození zdraví, poškození, zničení nebo pohřešování věci (dále jen „škodná událost“) došlo v době trvání

pojištění, v souvislosti s oprávněně prováděnou činností uvedenou v pojistné smlouvě nebo vztahy z této činnosti vyplývajícími a na území vymezeném v pojistné smlouvě.“¹

Princip může být doplněn o retroaktivitu. Konkrétní situaci znázorním na příkladu pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

Obrázek 1 – Princip vzniku škody s retroaktivitou

Škoda vznikla v době platnosti pojistné smlouvy, ale výrobek byl uveden na trh před datem sjednaném v pojistné smlouvě jako počátek pojištění. Pojistitel by v tomto případě vyplatil pojistné plnění pouze v případě, že by byla v pojistné smlouvě dohodnuta retroaktivita na uvedení výrobku na trh.

Pojištění konstruované na základě principu vzniku škody je vhodné v případě, že okamžik vzniku pojistné události je možné objektivně a bez pochyb určit. Používá se mimo jiné u těchto pojištění:

- obecné pojištění odpovědnosti podnikatelů,
- pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku,
- pojištění odpovědnosti dopravců nebo zasílatelů,
- pojištění obecné odpovědnosti občanů.

¹ Doplnkové pojistné podmínky pro pojištění obecné odpovědnosti za škodu podnikatele a průmyslu DPPP 2005 České pojišťovny, článek 2, odst. 1.

1.2.2 Princip příčiny škody

Tento princip je nejstarším principem konstrukce pojištění odpovědnosti za škodu. Podmínkou pro výplatu pojistného plnění pojistitelem je, aby příčina vzniku škody nastala v době platnosti pojistné smlouvy.

Konkrétní způsob definování pojištění na základě principu příčiny škody nalezneme například v prováděcí vyhlášce k zákonu o insolvenčních správcích, cituji: *„Pojištění se vztahuje na odpovědnost insolvenčního správce za újmu, která je způsobena v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce nebo s činností jeho zaměstnanců při výkonu jeho funkce, k němuž došlo v době trvání pojištění.“*²

Povinnost pojistitele vyplatit pojistné plnění trvá až do doby promlčení nároků na náhradu škody, který může být především v případě škod na zdraví uplatněn i po desítkách let, proto jsou u takto konstruovaného pojištění kladeny vysoké nároky na tvorbu rezerv. Toto je také jedním z důvodů, proč pojišťovny od tohoto principu konstrukce pojištění upouštějí. Přesto se můžeme s tímto principem setkat např. u pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu činnosti advokáta u pojišťoven Gerling nebo Generali.

1.2.3 Princip vznesení nároku

Základem tohoto principu je to, aby poškozený v době platnosti pojistné smlouvy uplatnil nárok na náhradu škody a zároveň, aby pojištěný uplatnil právo na pojistné plnění u pojistitele době trvání pojištění nebo do doby stanovené v pojistné smlouvě. Okamžik, ke kterému byl nárok na náhradu škody vznesen, lze tedy jednoznačně a objektivně určit.

²Vyhláška č. 314/2007 o minimálních limitů pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců , §3

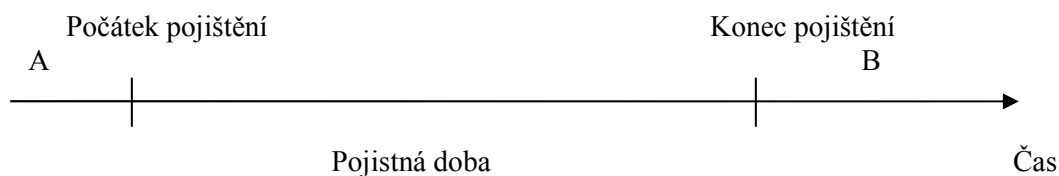
Na tomto principu je konstruováno například pojištění profesní odpovědnosti u České pojišťovny a v pojistných podmínkách je princip definován následovně: „*Pojišťovna poskytne plnění z pojištění v případě, že v době trvání pojištění bylo pojištěnému poprvé doručeno písemné uplatnění nároku poškozeného na náhradu škody a pojištěný zároveň toto právo uplatnil u pojišťovny v době trvání pojištění nebo v průběhu 5 pracovních dnů po jeho skončení. Pojištění se však nevztahuje na případy, kdy příčina vzniku škody nastala předem uvedeným v pojistné smlouvě.*“³

Takto definovaný princip umožňuje zahrnout nejen škody, jejichž příčina nastala ve stanovené době před uzavřením pojistné smlouvy, ale také škody, na jejichž náhradu byl pojištěným uplatněn nárok ve stanovené době po uplynutí pojištění. Princip claims made je používán především u pojištění, která kryjí vysoká rizika, např.:

- u pojištění obecné odpovědnosti podnikatelů, které se vztahuje na velká rizika nebo je sjednáno s územní platností také na území Kanady nebo Spojených států amerických,
- u pojištění odpovědnosti za škodu manažerů, ředitelů a členů představenstva,
- u pojištění profesní odpovědnosti.

V praxi se často používá kombinace principu claims made s ostatními principy. Do pojistného krytí tak mohou být zahrnuty nároky na náhradu škody, pokud jsou spojeny se škodami, které nastaly během stanovené doby před začátkem platnosti pojistné smlouvy (jde o princip vzniku příčiny škody - A). Stejně tak jsou z pojištění hrazeny škody, které nastaly ve sjednané době po uplynutí pojistné doby a jejichž příčina nastala v době platnosti pojistné doby (princip vzniku škody – B). [31]

³ Vyhláška č. 314/2007 o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců, §3

Zdroj: Zpracováno dle [31]

Obrázek 2 – Kombinace principů konstrukce pojištění odpovědnosti

Forma pojištění odpovědnosti [2]

Jelikož forma pojištění vyjadřuje závislost mezi výší pojistného plnění a výší škody, patří k důležitým prvkům konstrukce pojištění. Pojištění odpovědnosti za škodu je vždy podle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě konstruováno pouze jako pojištění škodové. Náhrada škody se řídí vztahem:

$$\text{pojistné plnění} \leq \text{škoda.}$$

Pojištěnému tedy nemůže být pojišťovnou vyplaceno vyšší pojistné plnění než byla výše vzniklé škody. Pojištění odpovědnosti je tedy konstruováno tak, aby nevedlo k obohacení pojištěného, ale slouží pouze k náhradě vzniklé škody. Pokud bude uzavřeno více pojistných smluv na jedno riziko, budou pojistitelé vyplácet pojistné plnění v určitém poměru tak, aby celkově vyplacené pojistné nepřesahovalo hodnotu škody.

Nejobvyklejší formou konstrukce pojištění odpovědnosti je *pojištění na první riziko*. U takto konstruovaného pojištění je stanovena pojistná částka jako horní hranice pojistného plnění. Do výše stanovené pojistné částky vyplácí pojišťovna pojistné plnění v plné výši škody, jestliže je škoda vyšší než pojistná částka, vyplácí pojišťovna pojistné plnění ve výši stanovené pojistné částky. Pojištění je možné doplnit o spoluúčast pojištěného, kterou se snižuje výše pojistného.

1.3 Pojistné

Ze zákona má pojistník povinnost platit pojistiteli za poskytnutou pojistnou ochranu pojistné. Tato povinnost vzniká dnem uzavření pojistné smlouvy nebo dnem, který byl stanoven v pojistné smlouvě, a trvá po dobu, na kterou je pojištění sjednáno (tzv. pojistná doba).

V pojistné smlouvě je stanoveno, zda je pojistník povinen platit pojistné buď za dohodnutá období, v tomto případě se jedná o běžné pojistné, nebo za celou pojistnou dobu najednou, takové pojistné se nazývá jednorázové pojistné. Jednorázové pojistné se nejčastěji platí za krátkodobá pojištění a je splatné dnem počátku pojištění. U většiny pojištění se sjednává běžné pojistné, které je splatné prvního dne pojistného období. Délka trvání pojistného období bývá zpravidla roční, pololetní, čtvrtletní nebo měsíční. [4]

Způsob úhrady pojistného je dohodnut v pojistné smlouvě. V současné době nabízejí pojišťovny svým klientům možnost hradit pojistné v hotovosti nebo platební kartou na pobočkách pojišťovny, prostřednictvím trvalého příkazu k úhradě z bankovního účtu, inkasní formou převodu (SINK, SISU) z bankovního účtu, prostřednictvím SIPO nebo on-line na internetových stránkách jednotlivých pojišťoven.

Jak jsem zmínila výše, pojistitel má právo na pojistné za dobu trvání pojištění. Pokud pojištění zanikne před koncem doby, na kterou bylo pojistné zapláceno, je pojistitel povinen vrátit pojistníkovi zbývající část pojistného. Zákon však stanovuje výjimku pro případy, v nichž pojištění zaniklo proto, že nastala pojistná událost. V takovém případě náleží pojistiteli běžné pojistné do konce pojistného období. Pokud bylo ovšem zapláceno jednorázové pojistné, náleží pojistiteli pojistné za celou dobu, na kterou bylo pojistné zapláceno.

V případě neplacení pojistného je pojistitel oprávněn vymáhat mimo zaplacení dlužného pojistného také úroky z prodlení. Dalším důsledkem neplacení pojistného je:

- přerušení pojištění a to v případě, že pojistné nebylo zapláceno do 2 měsíců ode dne

jeho splatnosti,

- zánik pojištění, pokud nebylo pojistné zaplacené ve lhůtě stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení. Ta musí obsahovat upozornění na zánik pojištění v případě nezaplacení dlužného pojistného. Lhůta pro jeho zaplacení nesmí být podle zákona kratší než 1 měsíc. [9]

Pojistitel má právo upravit během doby trvání pojištění výši běžného pojistného na další pojistná období. Nově stanovená výše musí být pojistníkovi oznámena nejpozději do 2 měsíců před splatností pojistného za období, ve kterém se má pojistné změnit. Pokud by pojistník se změnou výše pojistného nesouhlasil, má právo uplatnit nesouhlas do 1 měsíce ode dne, kdy se o změně pojistného dozvěděl. Pojištění poté zaniká uplynutím pojistného období, na což je pojistitel povinen pojistníka upozornit. [9]

1.4 Pojistné plnění

Pojištění odpovědnosti řadíme mezi pojištění škodová. Pojistné plnění je u těchto pojištění závislé na výši škody, která v důsledku pojistné události nastala. Vychází se ze vztahu mezi výší pojistného plnění a výší škody. Pojistná částka, která je předem dohodnuta v pojistné smlouvě, omezuje výši pojistného plnění. Účelem takto definovaného pojištění je pouze náhrada vzniklé škody a pojištění nemůže vést k obohacení pojištěného subjektu.

Pojišťovna vyplácí pojistné plnění na základě rozhodnutí (často soudu nebo jiného příslušného orgánu) o povinnosti nahradit škodu přímo poškozenému v rozsahu, ve kterém za škodu pojištěný odpovídá podle právních předpisů. Podmínkou pro výplatu pojistného plnění je uplatnění nároku na náhradu škody poškozeným vůči subjektu, který za škodu odpovídá. Pokud poškozený neuplatní nárok na náhradu škody, dojde k promlčení tohoto práva nejpozději do tří let. Promlčecí lhůta na právo pojistného plnění začíná běžet po uplynutí jednoho roku od vzniku pojistné události. [2],[9]

Pojišťovny mají povinnost vyplatit pojistné plnění nejpozději do 15 dnů ode dne skončení šetření nutného ke zjištění povinnosti a rozsahu pojistitele plnit. Pokud o povinnosti nahradit škodu rozhoduje soud nebo jiný příslušný orgán, vyplácí pojišťovna pojistné plnění v den, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci. Pojistné plnění musí být vypláceno v tuzemské měně, není-li v pojistné smlouvě dohodnuto jinak. Pojistné plnění vyplácené z jedné pojistné události nesmí přesáhnout limit pojistného plnění sjednaný v pojistné smlouvě, a to i v případě hromadné události. Pojistné plnění podle Zákona č. 404/1964 Sb., občanský zákoník v platném znění, obsahuje:

Náhradu za věcnou škodu – je vyplácena v penězích. Na žádost poškozeného, je možné škodu uhradit tím, že je poškozená věc uvedena do původního stavu. Při určení výše škody na věci se vychází z ceny v době poškození.

Bolestné – jednorázová dávka za bolest způsobenou škodou na zdraví, jejím léčením nebo odstraňováním jejích následků. Způsob určení výše náhrady v jednotlivých případech a výši, do které je možné náhradu poskytnout určuje Vyhláška MZCR č. 440/2001 Sb. o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění.

Náhrada za ztížení společenského uplatnění – jedná se o „následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti, zejména na uspokojování jeho životních a společenských potřeb, včetně výkonu dosavadního povolání nebo přípravy na povolání, dalšího vzdělávání a možnosti uplatnit se v životě rodinném, politickém, kulturním a sportovním, a to s ohledem na věk poškozeného v době vzniku škody na zdraví“⁴. Odškodnění musí být přiměřené povaze následků a jejich předpokládanému vývoji, a to v rozsahu, v jakém jsou omezeny možnosti poškozeného uplatnit se v životě a ve společnosti.

Jednorázové odškodnění pozůstalých - při usmrcení náleží jednorázové odškodnění:

- ve výši 240 000 Kč manželovi nebo manželce, každému dítěti, rodiči a každé blízké osobě žijící ve společné domácnosti s usmrceným,

⁴ Vyhláška MZČR č. 440/2001 Sb. o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, §3, odst. 1.

- ve výši 85 000 Kč každému rodiči při ztrátě dosud nenarozeného počatého dítěte,
- ve výši 175 000 Kč každému sourozenci zesnulého.

Pozůstalým, kterým zemřelý poskytoval výživu, jsou hrazeny náklady na výživu peněžitým důchodem. Výše náhrady se vypočítává z průměrného výdělku zemřelého a její celková výše vyplácená všem pozůstalým nesmí přesáhnout výši náhrady zemřelého za ztrátu na výdělku. Podmínkou pro výplatu této náhrady je, aby pozůstalí ze stejného důvodu nepobírali dávky důchodového zabezpečení.

Náhrada ztráty na důchodu – výše je dána rozdílem mezi výší důchodu, kterou by poškozený dosáhl v případě, že ke škodě nedošlo, a skutečnou výší důchodu.

Náhrada za náklady spojené s pohřbem – hradí pojišťovna tomu, kdo je vynaložil.

Náhrada za náklady spojené s léčením – úhrada nákladů na léčení, pokud nebyly hrazeny z povinného zdravotního pojištění. Hradí se tomu, kdo je vynaložil.

Náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti – výše je dána rozdílem mezi jeho průměrným výdělkem* před vznikem škody a nemocenským.

Náhrada za ztrátu na výdělku přísluší žáku nebo studentu ode dne, kdy měla skončit povinná školní docházka, studium nebo příprava pro povolání,

- a) po dobu, o kterou se následkem úrazu, popřípadě nemoci z povolání prodloužila jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava pro povolání,
- b) po dobu neschopnosti pro úraz nebo nemoc z povolání,
- c) po dobu trvání invalidity vzniklé v souvislosti s úrazem nebo nemocí z povolání,
- d) po dobu trvání částečné invalidity vzniklé v souvislosti s úrazem nebo nemocí z povolání, nebo byl-li v této souvislosti uznán osobou se zdravotním postižením, pokud vlastní vinou

* Podle zákoníku práce č. 262/2006 Sb., §353 odst. 1, § 354 odst.1 a 2, v platném znění, zjišťuje zaměstnavatel průměrný výdělek pro pracovněprávní účely z hrubé mzdy zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z doby odpracované v rozhodném období. Za rozhodné období se považuje předchozí kalendářní čtvrtletí. Průměrný výdělek se zjišťuje k prvnímu dni následujícího kalendářního měsíce.

nezameškává příležitost k výdělku vykonáváním práce pro něho vhodné.

Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo invaliditě – výše je dána rozdílem mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu.

Náhrada z pojištění odpovědnosti soukromých osob může být rozhodnutím soudu snížena z důvodů zřetele hodných. Soud při rozhodování přihlédne především k průběhu pojistné události, osobním a majetkovým poměrům jak fyzické osoby, která škodu zavinila, tak k poměrům poškozené fyzické osoby. Toto snížení není možné provést, jedná-li se o škodu způsobenou úmyslně.

Náhrada škody v rámci pracovněprávních vztahů se řídí Zákonem č. 262/2006 Sb., v zákoník práce. V případě, že zaměstnanec z nedbalosti způsobí škodu zaměstnavateli, je zaměstnavatel oprávněn předsat náhradu škody až do výše 4,5 násobku měsíční mzdy nebo do poloviny měsíční mzdy, jestliže zaměstnanec z nedbalosti vyrobil vadný výrobek. Zaměstnavatel ovšem musí prokázat zavinění škody zaměstnancem.

Pojistitel má právo na náhradu pojistného plnění, které vyplatil za pojištěného, jestliže pojištěný způsobil škodu pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek. Zákon tu umožňuje výjimku, která se vztahuje na užití léků obsahujících omamné látky. Podmínkou je, že léky byly předepsány lékařem a pojištěný nebyl lékařem ani výrobcem léků upozorněn, že během užívání těchto léků nesmí vykonávat činnost, kterou byla způsobena škoda. [10]

V pojistných podmínkách bývá stanoveno, že pojišťovna hradí kromě výše uvedených náhrad také náklady odpovídající odměně advokáta za obhajobu pojištěného, náklady na občanskoprávní jednání o náhradě škody nebo náklady pojištěného na obhajobu před odvolacím soudem.

Pojistné plnění z pojištění odpovědnosti je osvobozeno od daně z příjmů fyzických osob, kromě:

- „plateb přijatých náhradou za ztrátu příjmu,
- plateb přijatých jako náhrada za škody způsobené na majetku, který byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti v době vzniku škody,
- plateb přijatých jako náhrada za škody způsobené na majetku sloužícího v době vzniku škody k pronájmu,
- plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností poplatníka a za škodu způsobenou poplatníkem v souvislosti s pronájmem.“⁵

1.5 Pojistná událost

Nahodilá skutečnost, která je definována v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu a se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele platit pojistné plnění, se nazývá pojistnou událostí. Pojistnou událostí v rámci pojištění odpovědnosti je tedy vznik povinnosti pojištěného nahradit škodu způsobenou třetí osobě. [9]

Pojistná událost může být vymezena dvěma způsoby. Prvním způsobem je, že pojistná událost je přímo spojena s konkrétní činností nebo právním vztahem, který je uveden v pojistné smlouvě (např. pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nemovitosti). Druhým způsobem vymezení pojistné události je, že pojistnou událostí je jakákoliv nahodilá skutečnost, ovšem s výjimkou případů přesně stanovených v pojistné smlouvě jako tzv. výluky. Za pojistnou událost se nepovažuje povinnost pojištěného nahradit škodu způsobenou manželovi, sourozenci, přímým příbuzným a také osobám, se kterými

⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §4 odst. d)

pojištěný žije v jedné domácnosti. [4]

1.6 Výluky z pojištění odpovědnosti

Pojistitel není povinen vyplatit pojistné plnění, pokud škoda vznikla v důsledku událostí definovaných v pojistné smlouvě, obecných nebo zvláštních pojistných podmínkách jako výluky z pojištění. Může se jednat o škody, které pojistitel nechce pojistit z důvodu příliš velkého rizika, nebo proto, že je nemá kryté vlastní zajistnou smlouvou. Dále může jít o škody vyloučené z vlastního krytí, které ovšem mohou být pojištěny doplňkově nebo jiným speciálním druhem pojištění.

Pojištění odpovědnosti se obecně nevztahuje na:

- škody způsobené úmyslně pojištěným,
- škody, které pojištěný převzal nad rámec svých právních povinností,
- škody způsobené činnostmi, u kterých zákon ukládá povinnost uzavřít pojištění nebo jsou předmětem zákonného pojištění,
- škody způsobené nesplněním povinnosti odvrátit škodu a zamezit jejímu zvětšování
- pokud k porušení právní povinnosti došlo před uzavřením pojištění,
- škodu vzniklou na životním prostředí,
- škodu vzniklou v důsledku živelní události, v důsledku příčinné souvislosti s válkou, vzpourou nebo jinými násilnostmi a další.

Ve zvláštních pojistných podmínkách nebo v pojistné smlouvě stanovují pojistitelé další výluky, na které se jimi nabízené pojištění nevztahuje. Tyto výluky se liší podle jednotlivých druhů pojištění a také podle toho, zda se jedná o pojištění odpovědnosti soukromých osob nebo podnikatelských subjektů

2 Právní stránka pojištění odpovědnosti za škodu

Pojištění odpovědnosti je upraveno celou řadou právních předpisů. Mezi základní předpisy patří:

- Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, který upravuje vztahy mezi účastníky pojištění, práva a povinnosti účastníků, definuje pojmy používané v pojištění obecně. Pojištění odpovědnosti je věnován díl 3 §43 - §46.
- Zákon č. 404/1964 Sb., občanský zákoník. Tento právní předpis ustanovuje způsob a rozsah náhrady škody, definuje obecnou odpovědnost a druhy zvláštní odpovědnosti (např. odpovědnost za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání). Tímto zákonem se řídí jak soukromé osoby tak i právnické osoby. Pojištění odpovědnosti jsou v tomto zákoně věnovány §415 - §450.
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění upravuje v §248 - §274 odpovědnost zaměstnance a zaměstnavatel za škodu způsobenou v rámci pracovněprávních vztazích. V tomto právním předpisu je také upraveno předcházení škodám ze strany zaměstnavatele i zaměstnance.

Dále jsou některé druhy pojištění upraveny zvláštními právními předpisy např. Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti nebo Zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. V neposlední řadě je pojištění upraveno také všeobecnými a zvláštními pojistnými podmínkami.

2.1 Odpovědnost

Odpovědnost je možné chápat jako subjektivní odpovědnost nebo-li odpovědnost za zavinění. V této klasické koncepci je škoda způsobena jednáním (popř. nečinností), tedy zaviněním pojištěného (např. daňový poradce nepodá včas daňové přiznání nebo zaměstnanec nedodrží hygienické předpisy a zákazník onemocní salmonelózou), přičemž rozlišujeme úmyslné zavinění a nedbalostní zavinění. Poškozený tedy musí

prokázat, kdo mu způsobil škodu a v jaké výši mu byla škoda způsobena. Na tomto principu je založeno např. pojištění odpovědnosti za výrobek nebo pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání. [2]

Druhým pojetím odpovědnosti je objektivní odpovědnost nebo-li odpovědnost za výsledek. V rámci této koncepce vzniká odpovědnost za škodu bez ohledu na zavinění. Poškozený tedy nemusí dokazovat, kdo mu způsobil škodu. Tato koncepce je uplatněna např. u pojištění odpovědnosti zaměstnance za škody způsobené zaměstnavateli při výkonu povolání. S tímto pojetím odpovědnosti se v pojištění odpovědnosti setkáme nejčastěji. [2]

Odpovědnost je v právním systému České republiky upravena především Občanským zákoníkem, který se zabývá odpovědností vyplývající z občanskoprávních vztahů, a Zákoníkem práce, který se věnuje odpovědnosti vznikající v pracovněprávních vztazích.

Odpovědnost podle Občanského zákoníku §420 - §437

Obecná odpovědnost je v občanském zákoníku definována následovně: *„Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil jinému porušením právní povinnosti. Odpovědnosti se zbaví ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.“*⁶

Občanský zákoník dále upravuje také zvláštní druhy odpovědnosti, kterými jsou:

- odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností,
- odpovědnost za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání,
- odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům,
- odpovědnost za škodu v některých zvláštních případech,
- odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvlášť nebezpečným,
- odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků,
- odpovědnost za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech.

⁶ Občanský zákoník č. 40/1964 v platném znění, §420, odst. 1 a odst. 3.

Odpovědnost podle Zákoníku práce §250 -§271

Zákoník práce rozlišuje odpovědnost zaměstnance za škodu a odpovědnost zaměstnavatele za škodu, v obou případech je pak rozlišováno několik druhů odpovědnosti:

1. Odpovědnost za škodu zaměstnance

- obecná odpovědnost,
- odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat,
- odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody
- odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů.

2. Odpovědnost za škodu zaměstnavatele

- obecná odpovědnost,
- odpovědnost při odvrácení škody,
- odpovědnost na odložených věcech,
- odpovědnost zaměstnavatele za pracovní úraz a nemoc z povolání.

Výše uvedené druhy odpovědnosti upravené zákoníkem práce a občanským zákoníkem jsem podrobněji charakterizovala v příloze 1.

2.2 Předcházení škodám

Zákon č. 404/1964 Sb., občanský zákoník ukládá povinnost počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku a životním prostředí, a dále ukládá povinnost přiměřeným způsobem zabránit hrozícím škodám. Dotyčný neodpovídá za škodu, kterou způsobil při snaze odvrátit hrozící nebezpečí nebo při obraně proti hrozícímu nebo již trvajícím útoku, s výjimkou případů, kdy je takto způsobená škoda shodně nebo více závažná než škoda, které se snažil zabránit. Tomu, kdo odvracel hrozící škodu vzniká právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a škody, která mu přitom nastala, maximálně

do výše odvrácené škody.

Ze zákona č. 206/2006 Sb., zákoník práce v platném znění, vyplývá, že zaměstnavatel musí zaměstnancům vytvářet takové pracovní podmínky, aby zaměstnanci při výkonu svého povolání neohrožovali zdraví osob ani majetek. Je-li k zabránění škody na majetku nutná prohlídka zaměstnanců nebo věcí, které zaměstnanci vnášejí do zaměstnání nebo z něj odnášejí, je k tomu zaměstnavatel na základě zákoníku práce §248 odst. 2 oprávněn. Zaměstnanci si mají počínat tak, aby nezpůsobili škodu na majetku nebo na zdraví osob a aby jejich jednání nevedlo k bezdůvodnému obohacení. Zjistí-li zaměstnanec, že zaměstnavateli hrozí škoda je povinen proti ní zakročit nebo toto ohrožení nahlásit nadřízenému vedoucímu zaměstnanci.

3 Druhy pojištění odpovědnosti za škodu

V rámci pojištění odpovědnosti nabízejí pojišťovny jak občanům tak podnikatelským subjektům celou řadu druhů pojištění odpovědnosti. V následující kapitole nejprve uvedu přehled jednotlivých druhů pojištění odpovědnosti občanů a podnikatelských subjektů a poté podrobněji popíšu hlavní druhy pojištění odpovědnosti za škodu.

3.1 Druhy pojištění odpovědnosti za škodu soukromých osob

Občané si mohou sjednat tato pojištění:

- pojištění odpovědnosti za škodu z běžného občanského života,
- pojištění odpovědnosti za škodu zaměstnance způsobenou při výkonu povolání,
- pojištění odpovědnosti za škodu vlastníka, držitele, nájemce nebo správce nemovitosti,
- pojištění odpovědnosti za škodu vlastníka nebo opatrovatele zvířete,
- pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu práva myslivosti,
- pojištění odpovědnosti vlastníka nebo provozovatele plavidla, rekreačního plavidla,
- pojištění odpovědnosti z oprávněně držené zbraně s výjimkou práva myslivosti,
- pojištění odpovědnosti za škodu vlastníka budovy nebo díla ve stavbě nebo demolici.

3.1.1 Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

Jde o dobrovolné smluvní pojištění, které je upraveno Zákonem č. 65/1965 Sb., Zákoník práce. Vztahuje se na všechny škody, které zaměstnanec způsobil svému zaměstnavateli přímo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s výkonem povolání. Podle Zákoníku práce se tedy jedná o obecnou odpovědnost za škodu způsobenou z nedbalosti. U některých pojistitelů je možné v pojistné smlouvě rozšířit pojistné krytí také

na odpovědnost za škodu na svěřených věcech nebo za škodu způsobenou v souvislosti s řízením dopravního prostředku.

K tomu, aby zaměstnavatel mohl požadovat náhradu škody, musí nejprve prokázat, že zaměstnanec porušil právní povinnosti a že škodu zavinil úmyslně nebo z nedbalosti. Dále musí prokázat, že mu vznikla škoda ocenitelná v penězích a příčinnou souvislost mezi porušením povinností zaměstnance a vznikem škody. Pokud se zaměstnavateli podaří prokázat, že byly splněny tyto čtyři podmínky, je oprávněn požadovat po odpovědném zaměstnanci náhradu škody až do výše 4,5 násobku průměrné měsíční mzdy. V případě, že zaměstnanec odpovídá za škodu způsobenou vyrobením zmetku, může zaměstnavatel požadovat náhradu škody v maximální výši poloviny průměrného měsíčního výdělku. Náhradu škody může zaměstnanec platit srážkou ze mzdy, popřípadě naturální restitucí (oprava, koupě nové věci).

Pojištění se obvykle nevztahuje na škody způsobené pod vlivem alkoholu nebo omamných látek, způsobené úmyslně nebo na schodky na pokladních hodnotách a na schodky na jiných hodnotách, které je zaměstnanec povinen zaúčtovat.

Při uzavírání pojistné smlouvy by měl pojistník vzít v úvahu zákonem stanovenou výši náhrady škody, kterou je zaměstnavatel v případě škody oprávněn po zaměstnanci požadovat. Pokud pojištěný změní v průběhu pojištění svého zaměstnavatele ale povolání zůstane stejné, nemusí se zpravidla tato změna hlásit a nedochází tedy ani ke změně pojistné smlouvy.

Typické příklady událostí, na které se pojištění vztahuje:

- poškození věcí pracovníkem při manipulaci s nimi (instalatér upustí a rozbije umyvadlo),
- škody způsobené pracovníky peněžních ústavů (pracovnice banky splete čísla účtů a způsobí klientovi škodu, kterou musí banka zaplatit). [2], [8], [18]

3.1.2 Pojištění odpovědnosti za škody z běžného občanského života

Toto pojištění se řadí mezi dobrovolné smluvní pojištění. Vztahuje se na škody způsobené třetím osobám, mimo jiné při:

- vedení a provozu domácnosti,
- rekreaci a zábavě (včetně rekreačních sportů),
- při chůzi, cyklistice nebo jízdě na koni,
- používání legálně držené zbraně (nezahrnuje však právo myslivosti),
- dalších činnostech běžného občanského života (škoda způsobená v obchodech, na návštěvách nebo škoda způsobená jednáním nezletilých dětí).

Dále se pojištění vztahuje také na občanskoprávní odpovědnost:

- pomocných osob, které jsou zaměstnané v domácnosti pojištěného, za škody způsobené třetím osobám při výkonu této činnosti, kromě škody způsobené pojištěnému nebo spolupojištěným osobám,
- osob, kterým pojištěný svěřil opatrování nebo běžnou údržbu bytu, nebo na opatrovatele zvířete, na které se vztahuje pojištění, nejde-li o výdělečnou činnost, za škody způsobené třetím osobám při této činnosti, mimo škody způsobené pojištěnému nebo spolupojištěným osobám.

Pojištění kryje škody na zdraví, na majetku a finanční škody způsobené pojistníkem nebo příslušníky domácnosti nejen na území České republiky ale také po celé Evropě (ovšem pouze při přechodném pobytu). Celkový rozsah pojištění, pojistné i pojistné částky se liší v závislosti na pojistných podmínkách jednotlivých pojistitelů. Škodu, kterou by pojištěný způsobil příslušníkům domácnosti (manžel, nezletilé děti, studenti do 26 připravující se na své povolání), pojistitel z tohoto pojištění nehradí.

Pojištění je možné uzavřít samostatně (např. Česká pojišťovna, pojišťovna Generali) nebo jako doplňkové pojištění k pojištění domácnosti nebo nemovitosti (např. ČSOB Pojišťovna, pojišťovna UNIQA).

[17], [19]

3.1.3 Pojištění odpovědnosti za škodu vlastníka, držitele, nájemce nebo správce nemovitosti

Z pojištění jsou hrazeny škody na zdraví, škody vzniklé usmrcením nebo škody na věci způsobené třetí osobě především v souvislosti s vlastnictvím, držbou, nájmem nebo správou nemovitosti, vedlejších budov, chodníků nebo zařízení v domě určeném pro nájemníky. Pojistná ochrana zahrnuje také škody související s prováděním stavební činnosti a s demolicí.

Pojistná ochrana se nevztahuje pouze na pojištěného ale také na:

- na osoby, které byly pojištěným pověřeny údržbou chodníků, schodišť a dalších prostranstvích, které patří k nemovitosti,
- fyzické osoby, které byly pověřené stavebním dozorem nebo které pojištěnému na stavbě vypomáhaly.

Z pojištění je vyloučena odpovědnost za škody způsobené např. při demoličních nebo stavebních pracích prováděných dodavateli nebo odpovědnost za škodu způsobenou v důsledku vlastnictví, nájmu nebo držby zchátralé a neudržované nemovitosti.

Limity pojistného plnění a pojistné se u jednotlivých pojistitelů liší. Někteří pojistitelé nabízejí toto pojištění samostatně (např. Česká podnikatelská pojišťovna) jiní pouze jako doplňkové pojištění k majetkovému pojištění (např. ČSOB pojišťovna). U takto uzavřených pojištění se však cena odvíjí od celkové ceny komplexního pojištění. [17]

3.1.4 Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu práva myslivosti

Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu práva myslivosti se řídí Zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, který toto pojištění definuje jako povinné smluvní pojištění. Podle tohoto zákona každý, kdo loví zvěř, je povinen uzavřít pojistnou smlouvu s libovolným pojistitelem, který toto pojištění nabízí.

Pojištění se vztahuje na škody na zdraví nebo usmrcení jiných osob a škody na věcech, které vznikly během výkonu práva myslivosti, a také na škody způsobené loveckým psem nebo dravcem a to i mimo výkon práva myslivosti. Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti stanovuje minimální limity pojistného plnění na jednu pojistnou událost (viz. tabulka 1).

Tabulka 1 – Minimální limity pojistného plnění

Pojistné nebezpečí	Limit pojistného plnění v Kč
Škoda na zdraví	20 000 000
Škoda na věci	500 000

Zdroj: Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, §48 odst.1

Podmínkou pro výplatu pojistného plnění je, aby pojištěný v době vzniku škody vlastnil platný lovecký lístek. Ten vydává orgán státní správy myslivosti, v jehož obvodu má pojištěný trvalý pobyt. Podmínky pro jeho získání jsou stanoveny zákonem o myslivosti (např. minimální věk 16 let, způsobilost k právním úkonům, úspěšné složení zkoušky z myslivosti a další podmínky).

Tento druh pojištění nabízejí na českém pojistném trhu např. tyto pojistitelé (Česká podnikatelská pojišťovna, Česká pojišťovna a Pojišťovna Halali).

Celkový rozsah tohoto pojištění a konkrétní výše pojistného plnění stanovuje každý pojistitel individuálně ve svých pojistných podmínkách. Výše pojistného může záviset na délce pojistné doby nebo na tom, zda je zájemce o pojištění občanem České republiky, cizincem nebo členem Českomoravské myslivecké jednoty (ČMMJ). Pojišťovny nabízejí mysliveckým spolkům také možnost uzavřít toto pojištění jako kolektivní pojištění s množstevní slevou. Jako podmínka pro uzavření kolektivního pojištění může být pojistnými podmínkami stanoven minimální počet pojištěných osob.

U Pojišťovny Halali je možné doplnkově připojistit také pojištění úrazu při výkonu práva myslivosti včetně trvalých následků úrazu a smrti následkem úrazu.

Z pojistného krytí nesmí být pojistnými podmínkami vyloučeny škody způsobené neopatrným chováním pojištěného. Vyloučeny jsou naopak škody způsobené v důsledku požití alkoholu nebo omamných látek nebo škody způsobené členům domácnosti. [7], [20]

3.1.5 Pojištění odpovědnosti za škodu držitelů zvířat

Toto pojištění se vztahuje na škody na věcech nebo na zdraví způsobené zvířaty třetím osobám. Jedná se však pouze o zvířata uvedená v pojistné smlouvě, která nejsou chována za účelem výdělečné činnosti (např. psi, kočky, okrasné nebo zpěvné ptactvo, ale také divoká zvířata - šelmy, plazy nebo krokodýly).

Pojistná ochrana se nevztahuje na škody způsobené při účasti na organizované soutěži (sportovní soutěž nebo výstava), nebezpečnými a exotickými druhy zvířat, při výkonu myslivosti, při opatrování více než pět kusů zvířat nebo na škody způsobené členům domácnosti. Za nebezpečná zvířata je brán např. medvěd, rys, vlk nebo zmije.

Pojištění je možné sjednat samostatně nebo doplňkově k majetkovému pojištění nebo pojištění občanské odpovědnosti. Pokud je pojištění sjednáno samostatně, bývá výhodnější uzavřít ho u pojistitele, u kterého již máme uzavřenou jinou pojistku. [21]

3.2 Druhy pojištění odpovědnosti právnických osob

Podnikatelské subjekty si mohou zvolit z velkého množství druhů pojištění odpovědnosti, pro názornost uvádím většinu z druhů pojištění odpovědnosti za škodu podnikatelů:

- obecné pojištění odpovědnosti za škodu,
- pojištění profesní odpovědnosti,
- pojištění odpovědnosti za výrobek,
- pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úraz a nemoc z povolání,

- pojištění odpovědnosti za škodu silničního dopravce,
- pojištění odpovědnosti za škodu manažerů, ředitelů a členů představenstev,
- pojištění odpovědnosti za škodu zasílatele,
- pojištění odpovědnosti za škodu provozovatele zdravotnického zařízení,
- pojištění odpovědnosti za škodu na věcech převzatých
- pojištění odpovědnosti za škodu drážního dopravce nebo držitele železničních nákladních vozů.

Na trhu je jistě možné uzavřít i další druhy pojištění odpovědnosti za škodu určené podnikatelským subjektům.

3.2.1 Pojištění obecné odpovědnosti podniků

Pojištění obecné odpovědnosti podniků kryje škody na zdraví nebo usmrcením, na majetku (včetně ušlého zisku) a finanční škody, které byly způsobeny třetím osobám provozní činností pojištěného podnikatele. Pojištění se obvykle nevztahuje na pokuty, penále, manka, škody vzniklé při obchodování s cennými papíry nebo škody, které pojištěný způsobil jako člen dozorčí rady nebo představenstva. Typickým příkladem obecné odpovědnosti podniků může být to, že se zákazník zraní ve výrobní hale nebo že vadná elektrická konvice způsobí požár.

[2],[22]

3.2.2 Pojištění odpovědnosti za výrobek

Pojištění odpovědnosti za výrobek se vztahuje na škody na majetku, na škody na životě a na zdraví, které byly způsobeny výrobky uvedenými na trh v době trvání pojištění. Pojistné plnění je z tohoto pojištění vypláceno jako náhrada za oprávněné nároky poškozených osob, kterým byl soudem tento nárok na náhradu škody přiznán. Výrobce odpovídá za škodu pouze

v případě, že poškozený prokáže vadu výrobku, vzniklou škodu a příčinnou souvislost mezi vadou a škodou.

Tato odpovědnost je upravena zákonem o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, ve kterém je vada výrobku definována takto: *„Výrobek je podle tohoto zákona vadný, jestliže z hlediska bezpečnosti jeho užití nezaručuje vlastnosti, které lze od něj oprávněně očekávat, zejména s ohledem na a) prezentaci výrobku včetně poskytnutých informací, nebo b) předpokládaný účel, ke kterému má výrobek sloužit, nebo c) dobu, kdy byl výrobek uveden na trh. Výrobek nelze považovat za vadný pouze z toho důvodu, že později byl uveden na trh dokonalejší výrobek.“*⁷

Odpovědnost výrobce za škodu způsobenou vadným výrobkem je objektivní odpovědností, které se výrobce může zprostit, pokud prokáže že:

- výrobek neuvedl na trh,
- s přihlédnutím k okolnostem lze předpokládat, že vada výrobku, která způsobila škodu, neexistovala v době, kdy výrobce uvedl výrobek na trh, nebo nastala později,
- výrobek nebyl vyroben pro prodej nebo jinou formu použití, tzn. že byl určen pro výstavu, reklamní účely a další,
- vada výrobku je důsledkem plnění pro výrobce závazných ustanovení právních předpisů (např. parametry výrobků, závazné vlastnosti a jiné),
- stav vědeckých a technických znalostí v době, kdy uvedl výrobek na trh, neumožnil vadu zjistit. [11]

Pojistitel stanovuje pojistné především na základě: výše obrátu, rizikovost výrobků, oblastního vymezení prodeje výrobků nebo počtu a výše již uplatněných nároků na odškodnění nebo také délka doby, po kterou je výrobek uveden na trhu. Pojištění je konstruováno na základě principu Claims made nebo Loss occurrence. [2]

⁷ Zákon 59/1998., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku v platném znění, §4 Vada výrobku, odst. 1 a odst. 2.

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku se nevztahuje mimo jiné například na škodu způsobenou vadným výrobkem, který nebyl dostatečně testován podle uznávaných vědeckých nebo technických pravidel nebo způsobem stanoveným právním předpisem nebo který pojištěný na žádost poškozeného změnil nebo instaloval do jiných podmínek. V pojistných podmínkách mohou být také stanoveny další případy, za které pojistitel nevyplatí pojistné plnění, např. za vrácení plateb získaných za výrobek, a náklady na stažení výrobku z trhu nebo za náklady vzniklé při kontrole nebo opravě výrobku. [23]

3.2.3 Pojištění odpovědnosti za pracovní úraz nebo nemoc z povolání

Pojištění odpovědnosti za pracovní úraz a nemoc z povolání je zákonné pojištění. Oprávnění k nabízení tohoto pojištění mají v celé České republice pouze dvě pojišťovny – Česká pojišťovna a Kooperativa. Jelikož se jedná o zákonné pojištění mají tyto dvě pojišťovny stanoven okruh zaměstnavatelů, se kterými mohou tyto pojišťovny pojištění uzavřít. U České pojišťovny jsou pojištěni zaměstnavatelé, kteří uzavřeli toto pojištění do 31. 12. 1992 a zaměstnavatelé, na které přejdou práva a povinnosti z pracovněprávního vztahu při vzniku právního nástupce těchto zaměstnavatelů. U pojišťovny Kooperativa jsou pak pojištěni všichni ostatní zaměstnavatelé.

Z pojištění jsou pojištěnému hrazeny škody, které byly způsobeny zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Jedná se o objektivní odpovědnost, tudíž poškozený nemusí dokazovat, kým mu byla škoda způsobena. Zákoník práce stanovuje následné druhy náhrady za ztrátu na výdělků, za bolest a ztížení společenského uplatnění, účelně vynaložené náklady spojené s léčením a za věcnou škodu.

Pojistné sazby tohoto pojištění jsou stanoveny ve vyhlášce Ministerstva financí č. 125/1993 Sb., v platném znění, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Sazby se pohybují mezi 2,8‰ (např. peněžnictví) a 50,4 ‰ (např. dobývání rud) a zaměstnavatel

si výši pojistného vypočítává sám ze základu stanoveného pro určení vyměřovacího základu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Pojistné musí být placeno v pravidelných termínech, pokud se zaměstnavatel s placením pojistného zpozdí, zvyšuje se pojistné o 10% dlužné částky za každý měsíc. [2], [8]

3.2.4 Pojištění profesní odpovědnosti

Pojištění profesní odpovědnosti je povinně smluvním pojištěním a vztahuje se na škody na zdraví nebo na majetku a na finanční škody, které pojištěný způsobí třetí osobě v souvislosti s výkonem své profese. U některých profesí vyplývá povinnost uzavřít toto pojištění přímo ze zákona (např. advokáti, auditoři, daňoví poradci, lékaři ale také patentoví zástupci). Úplný seznam těchto profesí a právních předpisů, které zakládají povinnost uzavřít toto pojištění uvádím v příloze 2. Pro ostatní profese není toto pojištění povinné, přesto je možné si toto pojištění při jejich výkonu uzavřít (např. tlumočníci, překladatelé, zeměměřiči nebo účetní).

Pojištění se kromě standardních výluk nevztahuje také na odpovědnost za schodek na svěřených finančních hodnotách, na odpovědnost za škody vzniklé při obchodování s cennými papíry nebo na škodu vzniklou na věcech převzatých pojištěným, které mají být předmětem jeho závazku a další. [2], [24]

4 Trh pojištění odpovědnosti za škodu

4.1 Charakteristika trhu pojištění odpovědnosti soukromých osob

V následujícím textu se budu zabývat situací na trhu pojištění odpovědnosti za škodu soukromých osob v letech 2003 – 2006 (údaje za rok 2007 nejsou k dispozici), k čemuž využiji data uveřejněná Českou asociací pojišťoven.

V nabídce pojistitelů, kteří se pojištěním odpovědnosti za škodu soukromých osob zabývají, nalezneme mimo jiné pojištění odpovědnosti za škodu z běžného občanského života nebo pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. K novějším produktům tohoto pojištění řadíme pojištění odpovědnosti za škodu držitelů zvířat. Tyto a další druhy pojištění na českém pojistném trhu nabízí podle České asociace pojišťoven (dále jen ČAP) 12 pojistitelů, mezi které patří např. Česká pojišťovna, Česká podnikatelská pojišťovna, pojišťovna Kooperativa a nebo pojišťovna Allianz.

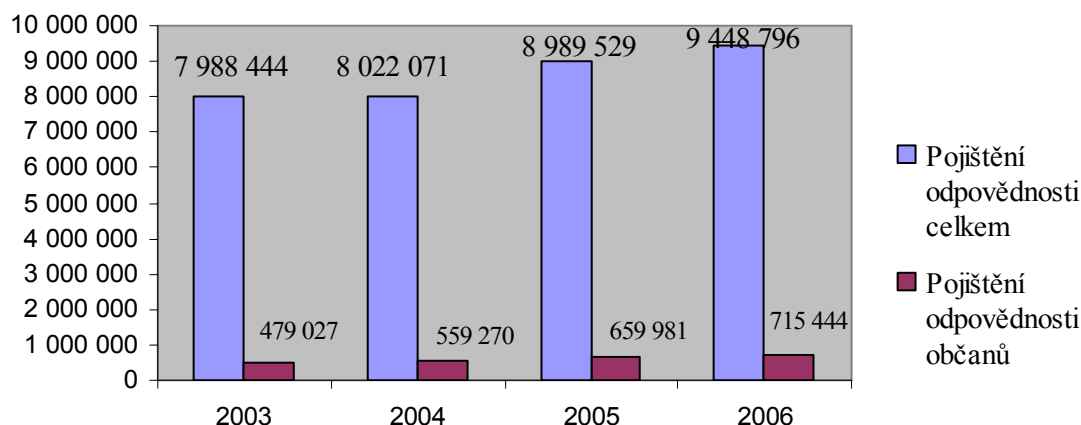
Předepsané pojistné

S rostoucí cenovou hladinou a s růstem mezd si občané více uvědomují, že škoda na zdraví nebo majetková škoda, kterou mohou nejen svým spoluobčanům ale také zaměstnavateli způsobit, může dosahovat velmi vysokých částek. Rostoucí zájem občanů o toto pojištění se promítá do růstu pojistných částek a také do pojistných sazeb.

Především v důsledku růstu pojistných částek dochází k růstu předepsaného hrubého pojistného. Z obrázku 3, ve kterém je znázorněn vývoj předepsaného hrubého pojistného (v tis. Kč) v letech 2003-2006 pro pojištění odpovědnosti za škodu občanů a pro pojištění odpovědnosti celkem, je zřejmý jeho stálý růst, který za toto období dosáhl 49,35%.

S růstem absolutních hodnot předepsaného pojistného roste i podíl předepsaného pojistného v pojištění odpovědnosti za škodu obyvatel na předepsaném pojistném

neživotního pojištění. V roce 2003 tvořilo předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti za škodu obyvatel 0,75% z předepsaného pojistného v neživotním pojištění. V roce 2006 je tento podíl již 0,98%.

Zdroj: zpracováno dle [15], [16]

Obrázek 3 - Předepsané pojistné v letech 2003 – 2006 v pojištění odpovědnosti občanů a v pojištění odpovědnosti celkem

Vyplacené pojistné plnění

Objem pojistného plnění v pojištění odpovědnosti za škodu občanů každoročně roste. Během období 2003 – 2006 vzrostla absolutní hodnota pojistného plnění o 55,48%. Konkrétní hodnoty vyplaceného pojistného plnění za toto období jsou uvedeny v tabulce 2.

Tabulka 2 - Vyplacená pojistná plnění v tis. Kč v letech 2003 – 2006 v pojištění odpovědnosti za škodu občanů

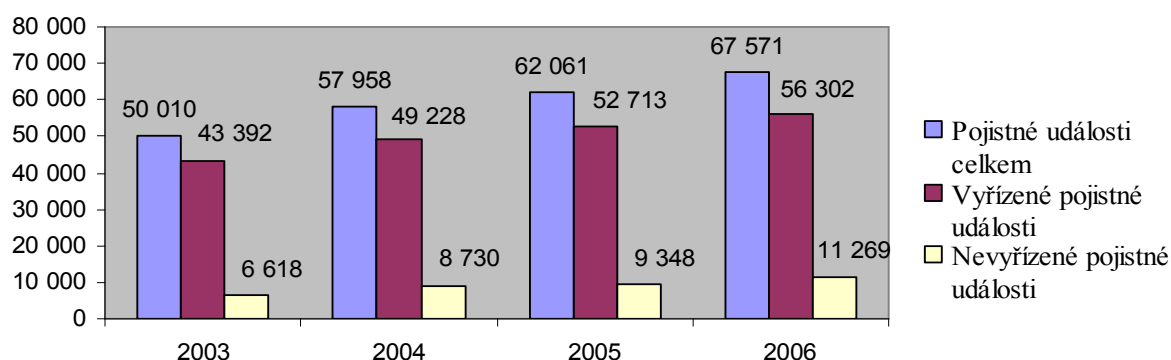
Druh pojištění	Vyplacená pojistná plnění v tis. Kč			
	2003	2004	2005	2006
Pojištění odpovědnosti za škodu občanů	246 543	314 375	332 830	383 326

Zdroj: zpracováno dle [15], [16]

Průměrné pojistné plnění vyplacené v roce 2006 činilo 6.986 Kč, v roce 2005 pak 6.314 Kč, 6.386 Kč v roce 2004 a konečně 5. 681 Kč v roce 2003.

Pojistné události a škodní poměr

V pojištění odpovědnosti za škodu obyvatel se každý rok zvyšuje také počet pojistných událostí. V roce 2006 došlo k 67.571 pojistné události, z nichž byly pojišťovnami vyřízeny 56.302 události a nevyřízeno tedy zůstalo 11.269 pojistných událostí. Jejich celkový počet se tedy od roku 2003 zvýšil o 17.561 událostí, tj. o 35,12%. U vyřízených událostí vzrostl jejich počet o 12.910 událostí a počet nevyřízených událostí se zvýšil o 4.651 událostí. Jednotlivá data jsou zachycuje obrázek 4.

Zdroj: zpracováno dle [15], [16]

Obrázek 4 - Počet pojistných událostí ks v letech 2003 – 2006

Škodní poměr v pojištění odpovědnosti za škodu občanů je stále příznivý. Z následující tabulky 3, která uvádí škodní poměr pojištění odpovědnosti za škodu občanů (v %, bez započtení rezerv), je patrné, že se škodní poměr této oblasti pojištění odpovědnosti pohybuje od roku 2003 do roku 2006 mezi 51,5% až 54,98%.

Tabulka 3 - Škodní poměr pojištění odpovědnosti občanů v letech 2003-2006

	2003	2004	2005	2006
Škodní poměr	51,50%	56,20%	50,20%	54,98%

Zdroj: zpracováno dle [15], [16]

4.2 Předepsané pojistné v evropských zemích

Předepsané pojistné a tempo jeho růstu v pojištění odpovědnosti (občanů i firem) v letech 2003 – 2006 ve vybraných evropských zemích je zpracováno v tabulce 4 (úplná tabulka je uvedena v příloze 3). Předepsané pojistné členských zemí asociace CEA činí 33.922 mil. Euro za rok 2006. V daném období jsou hodnoty předepsaného pojistného členských zemí stabilní a u většiny zemí tyto hodnoty rostou. Nejvyšší předepsané pojistné za rok 2006 vykazuje Velká Británie, Německo a Francie. Česká republika by se s 307 mil. Euro (údaj za rok 2005) umístila na 11. místě před Polskem nebo Dánskem.

Tabulka 4 - Předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti v mil. Euro

Země	Předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti v mil. Euro								
	2006			2005			2004		
	Celkem	Tempo růstu		Celkem	Tempo růstu		Celkem	Tempo růstu	
		Nevyrovnané inflací	Vyrovnané inflací		Nevyrovnané inflací	Vyrovnané inflací		Nevyrovnané inflací	Vyrovnané inflací
Česká republika	* 307			307	11,10%	9,30%	272	10,20%	10,10%
Německo	6 800	-0,10%	-1,90%	6 800	3,30%	1,30%	7 400	3,70%	2,70%
Dánsko	208	2,80%	1,00%	206	5,20%	3,50%	229	12,10%	9,80%
Estonsko	5	8,60%	4,00%	4			4	12,00%	6,90%
Španělsko	1 903	13,80%	9,90%	1 718	5,50%	2,10%	1 700	27,80%	24,20%
Francie	6 270	7,80%	5,80%	5 620	4,10%	2,20%	5 400	8,70%	6,50%
Velká Británie	9 161	0,40%	-1,90%	9 506	7,30%	5,20%	9 119	5,00%	2,10%
Itálie	3 225	3,50%	1,30%	3 116	3,90%	1,60%	2 999	7,20%	4,40%
Polsko	211	16,10%	14,60%	167	6,00%	3,80%	154	22,80%	21,90%
CEA	33 922	3,50%	1,40%	31 648	3,20%	1,20%	32 455	7,90%	5,70%
EU(25)	32 332	3,40%	1,30%	30 126	3,10%	1,00%	30 893	7,80%	5,60%
s Eurem	21 877	4,50%	2,40%	19 691	3,30%	1,20%	20 896	7,90%	6,00%
Ostatní	1 590	5,60%	3,80%	1 521	4,90%	3,30%	1 562	8,90%	7,50%

* Údaje ČR za rok 2006 jsou převzaté z roku 2005

Zdroj: zpracováno dle [13], [14]

Celkové předepsané pojistné asociace CEA v roce 2006 je z 95,3% tvořeno předepsaným pojistným zemí Evropské unie. V absolutních hodnotách je předepsané pojistné zemí EU 32.332 mil. Euro. V roce 2005 to bylo 30.126 mil. Euro, tedy 95,19%, a v roce 2004 30.893 mil. Euro, tedy 95,19 %.

5 Porovnání vybraných druhů pojištění odpovědnosti za škodu

V další části textu budu porovnávat dva druhy pojištění odpovědnosti soukromých osob, které jsou na českém pojistném trhu obvykle sjednávány. Jedná se o:

- pojištění odpovědnosti za škodu zaměstnance způsobenou při výkonu povolání,
- pojištění odpovědnosti z běžného občanského života.

Při porovnávání se soustředím především na podmínky, za kterých jednotlivé pojišťovny tato pojištění nabízejí, konkrétně rozsah pojištění, územní platnost pojištění, spoluúčast pojištěného na pojistném plnění pojistitele, zachraňovací náklady * a náklady právní ochrany, do nichž jsou zahrnuty:

- náklady na řízení o náhradě škody před příslušným státním orgánem různých stupňů,
- náklady mimosoudního projednávání nároku poškozeného na náhradu škody,
- náklady právního zastoupení pojištěného v tomto řízení – nejčastěji pokud se k jejich úhradě pojistitel zavázal,
- náklady na obhajobu v přípravném řízení a řízení před soudem trestního řízení vedeném proti pojištěnému v souvislosti se škodní událostí.

Neopomenu se také věnovat pojistným částkám, resp. limitům pojistného plnění a ceně, za kterou pojistitelé tato pojištění uzavírají.

* Zachraňovací náklady jsou podle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě účelně vynaložené náklady, které pojistník vynaložil na odvrácení vzniku bezprostředně hrozící pojistné události, vynaložil na zmírnění následků již nastalé pojistné události nebo které byl povinen vynaložit z hygienických, ekologických či bezpečnostních důvodů při odklizení poškozeného pojištěného majetku nebo jeho zbytků.

Při analýze produktů budou použity informace ze všeobecných, zvláštních nebo doplňkových pojistných podmínek. Ostatní informace jsem získala na základě telefonátů na informační linky nebo přímo od pracovníků na pobočkách jednotlivých pojišťovatelů.

5.1 Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli

Toto pojištění nabízí na českém pojistném trhu 9 pojišťovatelů (na základě údajů ČAP). Porovnání ovšem provedu pouze u 8 pojišťovatelů, neboť u pojišťovny Allianz může tento produkt uzavřít pouze zaměstnavatel pro své zaměstnance. Porovnávané pojišťovny tedy jsou - Česká pojišťovna, Pojišťovna Kooperativa, Česká podnikatelská pojišťovna, pojišťovna Uniqa, ČSOB Pojišťovna, Hasičská vzájemná pojišťovna, pojišťovna Generali a pojišťovna Slavia.

Pojištění je možné sjednat pouze jako samostatný produkt ovšem s možností připojistit si jiné druhy rizik. Vztahuje se pouze na osobu uvedenou v pojistné smlouvě jako pojištěný, nejsou tedy žádné spolupojištěné osoby. Pojištění může být uzavřeno ve prospěch třetí osoby.

5.1.1 ČSOB Pojišťovna

Název pojištění Pojištění odpovědnosti z výkonu povolání

Rozsah pojištění Pojištění se vztahuje na škody na zdraví, usmrcení, poškození nebo zničení věci, následné finanční škody.

Limity pojistného plnění a pojistné

ČSOB Pojišťovna nabízí zájemcům o toto pojištění pěti pojistných částek, které jsou i s výší

ročního pojistného uvedeny v tabulce 5. Při výpočtu pojistného pojišťovna rozlišuje profese pouze na řidiče z povolání a ostatní profese, u kterých ještě rozlišuje, zda při výkonu povolání zaměstnanec řídí dopravní prostředek zaměstnavatele či nikoli. Pojistitel vyplácí pojistné plnění do výše limitu pojistného plnění stanoveného v pojistné smlouvě a to i v případě, že dojde k více pojistným událostem během jednoho pojistného období.

Tabulka 5 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u ČSOB Pojišťovny

Kategorie profesí *		Limity pojistného plnění				
		60 000	80 000	120 000	200 000	300 000
I.	s řízením auta	850	1 050	1 200	1 700	2 300
	bez řízení auta	300	400	500	800	1 150
II.	s řízením auta	1 100	1 250	1 500	2 400	3 000

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů ČSOB Pojišťovny

*Kategorie I. zahrnuje všechny profese kromě řidiče z povolání. Kategorie II. představuje pouze profesi řidič z povolání

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno s 25% spoluúčastí.

Územní platnost

Základní rozsah pojištění se vztahuje na Českou republiku. Pokud má pojištěný zájem, může si rozšířit pojistné krytí na:

- územní Evropy za příplatek 25% z pojistného,
- a území celého světa s výjimkou Kanady, USA a Austrálie za příplatek 45% ze sjednaného pojistného.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojišťovna zahrnuje do limitu pojistného plnění náklady právní ochrany pojištěného spojené s řízením o náhradě škody před státním orgánem nebo v rozhodčím řízení, jestliže pojištění během tohoto řízení postupoval podle pokynů pojistitele. Zachraňovací náklady nejsou pojistnými podmínkami upraveny.

5.1.2 Pojišťovna Kooperativa, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli

Rozsah pojištění

Z pojištění jsou hrazeny majetkové škody, které pojištěný způsobil svému zaměstnavateli.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna Kooperativa nabízí zájemcům o pojištění výběr z pojistných částek ve výši 50, 100, 150, 200, 250 a 300 tis. Kč. Pojistné se u Kooperativy liší podle pojistné částky, územní platnosti a profese. Výše limitů pojistného plnění a pojistné ukazuje tabulka 6. Pojišťovna Kooperativa vyplácí pojistné plnění z více pojistných událostí, které nastanou během jednoho pojistného období, ve výši limitů sjednaných v pojistné smlouvě.

Tabulka 6 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Kooperativa

Limity pojistného plnění	Územní platnost	Riziková skupina povolání					
		I.		II.		III.	
		S řízením DP	Bez řízení DP	S řízením DP	Bez řízení DP	S řízením DP	Bez řízení DP
50 tis.	ČR	860	340	1320	--	940	1080
	Svět	990	390	1520	--	400	460
100 tis.	ČR	1160	500	1760	--	1270	1460
	Svět	1330	580	2020	--	600	690
150 tis.	ČR	1380	580	2090	--	1520	1750
	Svět	1580	670	2400	--	680	780
200 tis.	ČR	1600	700	2420	--	1710	1960
	Svět	1830	890	2780	--	880	1010
250 tis.	ČR	1760	800	2640	--	1980	2280
	Svět	2020	920	3040	--	980	1130
300 tis.	ČR	2090	920	3080	--	2310	2660
	Svět	2400	1060	3540	--	1200	1380

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů Kooperativa pojišťovny

I. riziková skupina zahrnuje všechna povolání s výjimkou řidičů z povolání a zaměstnanců státní správy. II. riziková skupina zahrnuje řidiče z povolání. Pro řidiče z povolání je pojištění uzavíráno vždy s řízením dopravního prostředku zaměstnavatele. III. riziková

skupina zahrnuje pracovníky státní správy.

Spoluúčast

Pojištění je uzavíráno s 30% spoluúčastí pojištěného na vyplaceném pojistném plnění.

Územní platnost

V základní nabídce se pojištění vztahuje na škody vzniklé na území České republiky. Pojišťovna nabízí také možnost při zaplacení vyššího pojistného rozšířit územní platnost pojištění na celý svět.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojišťovna hradí za pojištěného náklady právní ochrany, které nemohou i spolu s pojistným plněním z jedné pojistné události přesáhnout limit pojistného plnění sjednaný v pojistné smlouvě. Náklady na mimosoudní projednávání nároku poškozeného na náhradu škody pojistitel hradí, pouze pokud se k tomu písemně zavázal. Pojistitel hradí zachraňovací náklady do výše 10% z limitu pojistného plnění. Omezení se nevztahuje na zachraňovací náklady, které pojištěný vynaložil na záchranu zdraví a života osob, nebo na zachraňovací náklady, které byly vynaloženy se souhlasem pojistitele.

Za škodu na cennostech, věcech umělecké, historické nebo sběratelské hodnoty hradí pojistitel pojistné plnění do výše 50.000 Kč za jednu věc nebo sbírku, stejně tak za škodu na penězích, směnkách, cenných papírech a ceninách nejvýše do celkové hodnoty 50.000 Kč.

5.1.3 Česká pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu povolání

Rozsah pojištění

Z pojištění jsou hrazeny škody na věci, na zdraví nebo usmrcení a také finanční škody.

Pojištění se rovněž vztahuje na majetkové škody na svěřených věcech nebo věcech, které je pojištěný oprávněn při výkonu povolání používat.

Limity pojistného plnění a pojistné

Česká pojišťovna nabízí zájemcům o pojištění výběr ze 3 limitů pojistného plnění ve výši 50 tis., 100 tis. a 150 tis. Kč. Výše pojistného se liší podle vykonávané profese, zvoleného limitu pojistného plnění a zvolené spoluúčasti. Konkrétní hodnoty limitů a pojistného shrnuje tabulka 7.

Tabulka 7 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u České pojišťovny

Riziková skupina povolání	Spoluúčast	Limit pojistného plnění					
		50 tis.		100 tis.		150 tis.	
		S řízením DP	Bez řízení DP	S řízením DP	Bez řízení DP	S řízením DP	Bez řízení DP
I.	10%	950	420	1680	670	1880	715
	20%	1090	370	1480	590	1670	630
	30%	1230	325	1290	515	1450	550
II.	10%	1880	455	2270	675	2530	845
	20%	1092	372	2010	592	2240	632
	30%	952	332	1750	512	1950	552
III.	10%	1040	390	1230	470	1430	520
	20%	920	345	1090	415	1260	460
	30%	800	300	950	360	1100	400

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů České pojišťovny

Česká pojišťovna nemá stanovené skupiny, které by sdružovaly povolání s obdobnou výší rizika. Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny konkrétní částky pojistného pro profese: I. administrativní pracovník, II. řidič z povolání, III. pracovník vědy a výzkumu.

Celkové pojistné plnění vyplacené pojistitelem z pojistných událostí, které nastaly buď v období 12-ti po sobě jdoucích měsíců nebo v určitém období, na které je pojistná smlouva sjednána, nesmí přesáhnout dvojnásobek limitu pojistného plnění dohodnutého v pojistné smlouvě.

Spoluúčast

Česká pojišťovna nabízí klientům spoluúčast ve výši 10%, 20% nebo 30%.

Územní platnost pojištění

Pojištění pokrývá škody vzniklé také mimo území České republiky. Územní platnost tohoto pojištění se vztahuje na celý svět.

Zachraňovací a jiné náklady

Pojišťovna hradí nad limit pojistného plnění sjednaný v pojistné smlouvě účelně vynaložené zachraňovací náklady na záchranu života nebo zdraví do výše 30% limitu pojistného plnění, ostatní náklady hradí maximálně do výše 2% limitu pojistného plnění pro pojistné nebezpečí, kterého se tyto náklady týkají.

Dále pojišťovna započítává do pojistného plnění také náklady právní ochrany, přičemž náklady na obhajobu hradí pojistitel do výše mimosmluvní odměny advokáta a náklady na obhajobu před odvolacím soudem hradí pojistitel, pouze pokud se k tomu zavázal.

5.1.4 Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

Rozsah pojištění

Pojištění České podnikatelské pojišťovny se vztahuje na odpovědnost:

- za zničení nebo poškození movitých věcí svěřených nebo používaných k plnění pracovních úkolů,
- škodu, která má původ ve škodě na zdraví nebo na věci a která byla způsobena jinak než na zdraví, usmrcením, poškozením, zničením nebo pohřešováním věci.

Limity pojistného plnění a pojistné

Česká podnikatelská pojišťovna rozděluje profese do 2 skupin. Skupina A zahrnuje řidiče z povolání a ostatní profese, při jejichž výkonu řídí zaměstnanec dopravní prostředek

zaměstnavatele. Skupina B potom zahrnuje ostatní profese. Hodnoty limitů pojistného plnění a výši pojistného jsou uvedeny v tabulce 8. Pojistné plnění z jedné pojistné události nesmí přesáhnout výši pojistné částky stanovené v pojistné smlouvě. Pokud dojde k více pojistným událostem během jednoho pojistného období vyplátí pojistitel plnění maximálně ve výši dvojnásobku limitu pojistného plnění.

Tabulka 8 - Limity pojistného plnění a pojistné u České podnikatelské pojišťovny

Pojistná částka	Skupina A		Skupina B	
	ČR	Evropa	ČR	Evropa
60 000	575	748	345	449
100 000	805	1 047	460	598
150 000	1 035	1 346	690	897
200 000	1 265	1 645	920	1 196

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů z České podnikatelské pojišťovny

Spoluúčast

Pojistitel vyplátí pojistné plnění ve výši 70% škody, tzn. že spoluúčast je 30%.

Územní platnost

V základním rozsahu se pojištění vztahuje pouze na škody vzniklé na území České republiky. Pojištěný si však může sjednat pojištění s rozšířenou platností na geografické území Evropy. V tomto případě je pojistné navýšeno o 30% a zaokrouhleno na celé koruny nahoru.

Zachraňovací a jiné náklady

Všeobecné ani doplňkové pojistné podmínky zachraňovací náklady a náklady právní ochrany neupravují.

5.1.5 Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu zaměstnání

Rozsah pojištění

Z pojištění vzniká pojištěnému nárok na náhradu věcné škody, kterou způsobil svému zaměstnavateli.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna nabízí zájemcům o pojištění tři pojistné částky, které jsou spolu s výši pojistného uvedeny v tabulce 9. Výše pojistného závisí na více faktorech - na výši pojistné částky, na územní platnosti pojištění, na zvolené spoluúčasti pojištěného na pojistném plnění, dále na tom, zda pojištěný používá při výkonu povolání dopravní prostředek zaměstnavatele, a konkrétním povolání pojištěného - profese s nižší pravděpodobností vzniku škody (např. pracovníci tisku, tvůrčí pracovníci vědy, výzkumu a vývoje) zahrnuje *Kategorie R1* a *Kategorie R2* zahrnuje profese s vyšší pravděpodobností vzniku škody (např. pracovníci podnikové ochrany a bezpečnostních služeb, státních správních orgánů). V případě škody vyplácí pojišťovna plnění ve výši pojistné částky sjednané v pojistné smlouvě. Pokud dojde k více pojistným událostem během jednoho pojistného období vyplatí pojišťovna náhradu maximálně ve výši dvojnásobku sjednané pojistné částky.

Tabulka 5 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u Hasičské vzájemné pojišťovny

Limity pojistného plnění		ČR				Evropa			
		R1	R1	R2	R2	R1	R1	R2	R2
75 000	s řízením auta	600	540	780	660	780	660	1020	840
	bez řízení auta	240	200	300	240	360	300	420	360
120 000	s řízením auta	840	720	1140	960	1080	900	1500	1260
	bez řízení auta	360	300	420	360	480	420	540	480
200 000	s řízením auta	1200	1020	1620	1380	1560	1320	2100	1780
	bez řízení auta	540	480	600	540	720	600	780	660

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů Hasičské vzájemné pojišťovny

Spoluúčast

Pojišťovna nabízí možnost vybrat si ze dvouvyšší spoluúčasti a to:

- 10% z pojistné částky, minimálně však pojištěný zaplatí 1.000Kč.
- 20% z pojistné částky, minimálně však pojištěný zaplatí 2.000 Kč. Této spoluúčasti odpovídají i hodnoty pojistného v tabulce č. 9 zvýrazněné červenou barvou.

Územní platnost

Standardně je pojištění sjednáváno s platností na území České republiky. Ve smlouvě je však možné při zaplacení vyššího pojistného rozšířit platnost pojištění také na škody vzniklé na území Evropy.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojišťovna hradí pojištěnému zachraňovací náklady ve výši úměrné ceně pojištěné věci nebo částce, kterou by pojistitel musel platit. Mimo nákladů vynaložených na záchranu života nebo zdraví osob jsou zachraňovací náklady omezeny na 20% ze sjednané pojistné částky, maximálně však 100.000,- Kč. Pokud se k tomu pojistitel zavázal, nahradí pojištěnému náklady na právní ochranu. Náklady na obhajobu v trestním řízení hradí pojistitel pouze do výše mimosmluvní odměny advokáta a náklady na obhajobu před odvolacím soudem, pouze pokud se k tomu zavázal.

5.1.6 Generali Pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání

Rozsah pojištění

Pojišťovna umožňuje uzavřít pojištění v těchto variantách:

- Varianta S – vztahuje se na škody způsobené na životě, na zdraví nebo škody vzniklé

poškozením nebo zničením věci.

- Varianta M – se vztahuje na odpovědnost za škodu podle Varianty S a navíc také na odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů (např. mobilní telefon nebo notebook).

K oběma variantám je možné sjednat připojištění, které kryje odpovědnost za škodu u těch povolání, při jejichž výkonu zaměstnanec používá služební vozidlo nebo nestacionární pracovní stroje (např. jeřáb, vysokozdvizný nebo nízkozdvizný vozík a další).

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojištění může být sjednáno s limity pojistného plnění v rozsahu od 60.000Kč až po 1.000.000 Kč, které se vztahují k jedné pojistné události. Za jedno roční pojistné období vyplátí pojistitel pojistné plnění maximálně do výše dvojnásobku limitu pojistného plnění. Pojistné je roční a liší se podle pojistných částek, zvolené varianty pojistného krytí (Varianta S a Varianta M), územní platnosti a profese, kterou pojištěný vykonává. Konkrétní hodnoty ukazuje tabulka 10.

Tabulka 6 - Pojistné částky a pojistné v Kč u pojišťovny Generali

	Limity pojistného plnění											
	60 tis.	80 tis.	120 tis.	150 tis.	200 tis.	250 tis.	300 tis.	400 tis.	500 tis.	600 tis.	800 tis.	1 mil
Varianta S	430	450	600	750	1050	1600	2600	3600	4600	5600	7000	8500
Varianta M	630	650	800	950	1250	1800	2950	3950	4950	5950	7350	8850

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů Pojišťovny Generali

Jestliže je v pojistné smlouvě sjednán širší rozsah pojištění – Varianta M, zaplatí pojištěný 200Kč navíc k ročnímu pojistnému s pojistnými částkami od 60 tis. do 250 tis. Kč, pro pojistné částky od 300 tis. do 1 mil. Kč zaplatí pojištěný příplatek k ročnímu pojistnému 350Kč. Pokud zaměstnanec řídí při výkonu svého povolání také dopravní prostředek zaměstnavatele roční pojistné je navýšeno o 700 Kč. Limit pojistného plnění je v tomto případě 30.000 Kč.

Spoluúčast

Pojišťovna Generali nabízí možnost uzavřít pojištění:

- se standardní spoluúčastí ve výši 33% bez přirážky k pojistnému,
- se spoluúčastí 10% nejméně však 1.000 Kč za 10% přirážku na pojistném,
- se spoluúčastí 1.000 Kč za přirážku 20% na pojistném.

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli na území České republiky, na území ostatních členských států Evropské unie a některých dalších evropských států, např. Norska, Švédska, Švýcarska nebo evropské části Ruska a dalších. Podmínkou však je, aby zaměstnavatel měl své sídlo na území České republiky.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Náhrada zachraňovacích nákladů pojistitelem, která není zahrnuta do pojistného plnění, je omezena 10% limitu pojistného plnění, za roční pojistné období však může tato náhrada dosáhnout maximálně 100.000 Kč. Do limitů pojistného plnění jsou zahrnuty náklady pojištěného na odměnu obhájce do výše tarifní odměny v přípravném řízení a trestním řízení před soudem prvního stupně, a náklady občanského soudního řízení o náhradě škody, které bylo potřebné ke zjištění výše škody nebo odpovědnosti pojištěného za škodu.

5.1.7 Slavia pojišťovna, a. s.

Název pojištění	<u>Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škody způsobené zaměstnavateli</u>
------------------------	---

Rozsah pojištění

Pokud nastane pojistná událost, hradí pojišťovna za pojištěného nejen způsobené majetkové škody ale také jiné škody, které mají původ ve škodě na zdraví nebo na věci. Pojištění se také

vztahuje na škody na movitých věcech, které byly pojištěnému svěřené nebo byl oprávněn je používat při plnění pracovních úkolů.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna nabízí zájemcům o pojištění na výběr ze 4 pojistných částek – 50, 100, 150, a 200 tisíc Kč. Pojistná plnění, která pojistitel vyplatil v průběhu jednoho pojistného období, mohou dosahovat nejvýše dvojnásobku limitu pojistného plnění. Výše pojistného potom závisí na zvolené pojistné částce, územní platnosti a profesi, kterou pojištěný vykonává – řidiči z povolání a ostatní profese, při jejichž výkonu využívá zaměstnanec dopravní prostředek zaměstnavatele, jsou shrnuty do *Kategorie I. Kategorie II.* zahrnuje všechny profese neřidiče. Tabulka 11 shrnuje limity pojistného plnění a odpovídající výši pojistného.

Tabulka 7 - Limity pojistného plnění a pojistné u pojišťovny Slavia

Kategorie profesí		Limity pojistného plnění			
		50 000	100 000	150 000	200 000
I.	ČR	480	650	850	1050
	Evropa	630	850	1100	1360
II.	ČR	300	370	580	780
	Evropa	390	370	750	1010

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů pojišťovny Slavia

Spoluúčast

Pojištění je možné sjednat pouze s 20% spoluúčastí na pojistném plnění vypláceném pojišťovnou.

Územní platnost

Pojištění je možné sjednat s platností na území České republiky nebo s rozšířenou platností na celé území Evropy.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Zachraňovací náklady ani náklady právní ochrany, které by pojistitel započítával do limitu pojistného plnění ve všeobecných nebo doplňkových pojistných podmínkách upraveny nejsou.

5.1.8 UNIQA pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu

Rozsah pojištění

Pojištění se vztahuje na škody na zdraví, usmrcením, poškozením, zničením nebo pohřešování věcí a dále také na jinou škodu, kterou ustanovení Zákoníku práce o obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu ukládá zaměstnanci zaměstnavateli nahradit.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna Uniqa nabízí dvanáct pojistných částek, které mohou být sjednány v pojistné smlouvě. Pojistné částky rostou po 10.000Kč od nejnižší částky 35.000 Kč až po 125.000Kč, dále pojišťovna nabízí pojistné částky ve výši 150.000 Kč a 200.000 Kč. Pojistné se platí ročně a liší podle zvolené pojistné částky a vykonávané profese. Výši pojistného a hodnoty limitů pojistného plnění ukazuje tabulka 12.

Tabulka 8 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Uniqa

Pojistná částka	Roční pojistné		
	Tarif A	Tarif B	Tarif C
35 000	320	800	1 600
45 000	350	890	1 780
55 000	390	980	1 960
65 000	420	1 080	2 160
75 000	450	1 160	2 320
85 000	500	1 280	2 560
95 000	530	1 390	2 780
105 000	580	1 540	3 080
115 000	630	1 680	3 360
125 000	680	1 850	3 700
150 000	920	2 380	4 760
200 000	1 060	2 780	5 560

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů pojišťovny Uniqa

Tarif A zahrnuje všechny profese, pokud k jejich pracovním povinnostem nepatří řízení

dopravních prostředků zaměstnavatele. Tarif B se vztahuje na všechny profese rozšířené také o řidiče z povolání a ostatní zaměstnance, kteří při výkonu povolání řídí dopravní prostředek (pouze osobní vozidla) zaměstnavatele. Tarif C zahrnuje oproti tarifu B navíc také řidiče z povolání a ostatní zaměstnance, pokud k jejich pracovním povinnostem patří také řízení dopravních prostředků – nákladních vozidel zaměstnavatele. Tento tarif se platí také v případě, že klient požaduje rozšířené pojištění odpovědnosti současně pro řízení osobních i nákladních vozidel. Jestliže nastane během jednoho pojistného roku několik pojistných událostí, pojišťovna vyplatí pojistné plnění do výše dvojnásobku pojistné částky stanovené v pojistné smlouvě.

Spoluúčast

Pojištění je vždy sjednáváno se spoluúčastí 30% z pojistného plnění.

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na pojistné události a škody, které vznikly nejen na území České republiky ale také mimo toto území.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Do pojistné částky jsou zahrnuty náklady na záchranu života a zdraví osob do výše 30% z pojistné částky. Zbylé zachraňovací náklady hradí pojistitel do výše 5% z pojistné částky. Zachraňovací náklady, které pojistník vynaložil s písemným souhlasem pojistitele, hradí pojistitel bez omezení. Pojistitel hradí za pojištěného náklady právní ochrany, přičemž náklady na obhajobu v trestním řízení hradí nejvýše do výše mimosmluvní odměny advokáta a náklady na obhajobu pojištěného před odvolacím soudem pouze v případě, že se k tomu písemně zavázal.

5.1.9 Porovnání podmínek pojištění

Cílem porovnání bylo zjistit, jak se liší nabídky pojištění odpovědnosti zaměstnance

za škodu způsobenou zaměstnavateli při výkonu povolání. Pojištění jsem porovnávala u 8 pojišťoven, které toto pojištění na českém pojistném trhu nabízejí. Při srovnávání jsem se soustředila na – rozsah pojistné ochrany, limity pojistného plnění, pojistné, spoluúčast pojištěného na vyplaceném pojistném plnění, územní platnost, zachraňovací a náklady právní ochrany. Nabídky pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou při výkonu povolání jsou u jednotlivých pojišťoven jsou rozdílné.

Co se rozsahu pojištění týká, všechny porovnávané pojišťovny hradí z tohoto pojištění věcné škody způsobené zaměstnavateli. Pojišťovny ČSOB, ČP poskytují svým klientům určitou výhodu oproti ostatním pojišťovnám, jelikož do svého pojistného krytí zahrnují také škody na zdraví nebo usmrcením a následné finanční škody. Také pojišťovna Generali nabízí v základním rozsahu krytí škod na zdraví, na životě, na věci a následné škody. K tomu ale nabízí možnost rozšířit pojištění o pojištění ztráty svěřených předmětů. Česká podnikatelská pojišťovna, Slavia a Česká pojišťovna mají škody na svěřených movitých věcech a věcech, které je pojištěný oprávněn používat, v základním rozsahu pojistného krytí. Určitou omezenou pojistnou ochranu nabízí pojišťovna ČPP, která nehradí škody na zdraví a usmrcením, a pojišťovna Slavia, jejíž pojistná ochrana se nevztahuje na škody na následné finanční škody. Nejužší rozsah pojištění nabízejí pojišťovny Kooperativa a Hasičská vzájemná pojišťovna, z jejíhož pojištění vzniká pojištěnému nárok pouze na náhradu věcné škody způsobené zaměstnavateli.

Ani územní platnost pojištění se u všech porovnávaných pojišťoven neshoduje. Základem, ve kterém se jednotlivé pojišťovny shodují je, že zaměstnavatel musí mít své sídlo na území České republiky. To, zda pojišťovna hradí pojištěnému škody, které způsobil při výkonu povolání mimo území České republiky, se u jednotlivých pojišťoven liší. Pojišťovny hradí v základní nabídce škody vzniklé na území ČR, svým klientům ovšem umožňují za úplaty rozšířit pojištění také na území Evropy (Slavia, Generali, HVP, ČPP a ČSOB) nebo na území celého světa (ČSOB, Kooperativa). Například u České pojišťovny je územní platnost „svět“ v základní nabídce.

Výše pojistného závisí u každé pojišťovny na více faktorech:

- na vykonávaném povolání – pojišťovny obvykle rozlišují pojistné podle toho, zda pojištěný řídí nebo neřídí dopravní prostředek zaměstnavatele. U Hasičské vzájemné pojišťovny se setkáme s jiným způsobem rozlišení odpovědnosti a to podle rizikovosti vykonávané profese, např. vedoucí pracovníci, administrativní pracovníci a pracovníci vědy a výzkumu. Česká pojišťovna pak nesdružuje pracovníky do žádných skupin, ale stanovuje pojistné pro každou profesi zvlášť.
- na místě výkonu povolání (tzv. územní platnost) – většina pojišťoven rozšiřuje platnost pojištění na území mimo ČR za příplatek k pojistnému.

Mezi další faktory, které ovlivňují výši pojistného a kterým se budu věnovat v následujícím textu, patří zvolený limit pojistného plnění a spoluúčast pojištěného na pojistném plnění pojišťovny. Nejdříve však na konkrétním příkladu zhodnotím pojistné.

Půjde o administrativního pracovníka, který při výkonu svého povolání vykonává služební cesty do ciziny, k čemuž také používá dopravní prostředek zaměstnavatele. Zvolila jsem nejčastěji nabízenou spoluúčast 30% a limit pojistného plnění 100.000 Kč, popřípadě nejbližší, které pojišťovny nabízejí.

Podmínkám stanoveným v ukázkovém příkladu přesně odpovídají jen nabídky tří pojišťoven. Konkrétně jde o pojišťovnu Kooperativa, Českou pojišťovnu a Českou podnikatelskou pojišťovnu, z nichž nejlevněji je možné sjednat pojištění u České podnikatelské pojišťovny za cenu 1.047 Kč. Nabídka pojišťovny Uniq se liší v limitu pojistného plnění, který by pro daného pracovníka odpovídal 105.000 Kč, a pojistné by pak bylo 1.540 Kč. Pojišťovna Slavia se naopak liší ve spoluúčasti, která je stanovena na 20%, a pojištěný zaplatí pouze 850 Kč. Zbylé tři pojišťovny se odlišují jak ve spoluúčasti – 33% (Generali), 25% (ČSOB pojišťovna) a 20% (Hasičská pojišťovna) - tak v limitech pojistného plnění, který je u těchto pojišťoven 120.000 Kč.

Na základě tohoto příkladu se z hlediska pojistného jeví jako nejlevnější pojišťovna Slavia, u které by náš klient zaplatil za pojištění s limitem pojistného plnění 100.000 Kč, s platností na území Evropy, ovšem se spoluúčastí 20%, pouze 850 Kč.

Výše spoluúčasti, kterou se pojištěný podílí na pojistném plnění se pohybuje od 10 – 33%, u některých pojišťoven je tento podíl omezen minimální účastí ve formě pevné částky. U pojišťoven Kooperativa, Uniqua a České podnikatelské pojišťovny je možné uzavřít pojištění pouze se spoluúčastí 30%, u pojišťovny ČSOB pouze se spoluúčastí 25% a u pojišťovny Slavia pouze s 20% spoluúčastí. Ostatní pojišťovny poskytují klientům možnost zvolit si výši spoluúčasti, která jim bude nejlépe vyhovovat. Česká pojišťovna sjednává pojištění s 30%, 20% a 10% spoluúčastí (tu je možné sjednat pouze na přepážkách pojišťovny). Hasičská vzájemná pojišťovna pak nabízí spoluúčast ve výši 10% a 20%. Generali nabízí spoluúčast 10% (minimálně však 1.000 Kč), 33% a nebo pevnou částku 1.000 Kč. U všech pojišťoven však platí, že při nižší spoluúčasti platí klient vyšší pojistné.

Limity pojistného plnění má každá porovnávaná pojišťovna nastaveny jinak. Nejvyšší rozsah limitů pojistného plnění nabízí pojišťovna Generali, a to od 60 tis. až po 1 mil. Kč. Nejmenší rozsah limitů pojistných částek potom nalezneme u Hasičské vzájemné pojišťovny, která nabízí pouze 3 limity pojistného plnění – 70 tis., 120 tis. a 200 tis. Kč. Konkrétní hodnoty limitů pojistného plnění, které nabízejí jednotlivé pojišťovny, jsou uvedeny v předchozím textu.

Všeobecnými, zvláštními nebo doplňkovými pojistnými podmínkami jsou u jednotlivých pojistitelů upraveny zachraňovací náklady a další náklady, které hradí pojistitel za pojištěného. Náhradu zachraňovacích nákladů omezuje:

- pojišťovna Uniqua max. do 30% z pojistné částky v případě záchrany života a zdraví a max. do 5% z pojistné částky v případě ostatních nákladů,
- Česká pojišťovna max. do 2% z limitu pojistného plnění,
- Hasičská vzájemná pojišťovna max. do 20% z pojistné částky, nejvíce však 100.000 Kč.
- Pojišťovna Kooperativa max. 10% z pojistné částky (nevztahuje se na záchranu života

a zdraví osob),

- pojišťovna Generali max. 10% z pojistné částky, za jedno pojistné období nejvíce 100.000 Kč.

Pojišťovna Slavia a pojišťovna ČSOB v pojistných podmínkách podmínky pro úhradu zachraňovacích nákladů pojistitelem upraveny nemají.

Mimo pojišťovnu Slavia a Českou podnikatelskou pojišťovnu, zaplatí ostatní pojišťovny pojištěnému také náklady na obhajobu pojištěného v přípravném řízení, řízení před soudem nebo před odvolacím soudem, dále také náklady pojištěného na mimosoudní projednání nároku na náhradu škody, které vznikly poškozenému.

Kromě standardních výluk, jakými jsou např. škoda způsobená v opilosti, schodek na svěřených hodnotách nebo na věcech, na kterých pojištěný prováděl objednanou činnost, jestliže ke škodě došlo proto, že věci byly vadné jakosti nebo objednaná činnost byla vadně provedena, vylučují např. pojišťovny ČSOB a Slavia náhradu, která byla přiznána soudem Spojených států amerických nebo Kanady. Pojistitelé také nehradí škodu, kterou způsobil pojištěný osobám pojištěným ve stejné pojistné smlouvě nebo svému manželu, přímým příbuzným, osobám žijícím ve stejné domácnosti, společníkům a jejich přímým příbuzným nebo osobám žijícím s nimi ve společné domácnosti a v neposlední řadě také podnikatelským subjektům, ve kterých mají tyto osoby majetkový podíl. Zájemce o pojištění by se měl před uzavřením pojištění informovat, zda pojišťovna z pojištění nevylučuje škodu, kterou by pojištěný při výkonu povolání mohl způsobit.

Na závěr této kapitoly mohu konstatovat, že podmínky, za kterých je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnancem při výkonu povolání u jednotlivých pojišťoven nabízeno, se liší především v limitech pojistného plnění, územní platnosti, spoluúčasti, v pojistném a ve výši, do které pojistitelé hradí zachraňovací náklady. Oproti tomu výluky z pojištění a náklady započítávané do limitů pojistného plnění jsou u všech pojistitelů obdobné. Zájemci o toto pojištění si tedy mohou při takovéto široké nabídce zvolit tu pojišťovnu, jejíž podmínky mu budou nejlépe vyhovovat.

5.2 Pojištění odpovědnosti z běžného občanského života

Při porovnání pojištění odpovědnosti z běžného občanského života se soustředím na rozsah pojištění, územní platnost pojištění, spoluúčast pojištěného na pojistném plnění pojistitele, zachraňovací náklady a náklady právní ochrany, pojistné částky a pojistné. Navíc se budu věnovat také spolupojištěným osobám a formě pojištění. Při stanovení počtu pojistitelů, kteří tento produkt nabízejí, jsem rovněž vycházela z údajů uveřejněných na stránkách České asociace pojišťoven.

5.2.1 ČSOB Pojišťovna

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z běžného občanského života

Forma pojištění Doplnkově k pojištění budovy k obývání, bytu nebo domácnosti

Rozsah pojištění

Pojišťovna hradí škody na zdraví nebo usmrcením, na věci a následné finanční škody, které způsobil pojištěný nebo spolupojištěné osoby neúmyslně jiné osobě a které byly způsobeny:

- činností pojištěného v běžném občanském životě,
- v domácnosti pojištěného a provozem jejího zařízení,
- rekreačním sportem,
- pojištěným jako cyklistou,
- osobami, jimž pojištěný svěřil opatrování nebo běžnou údržbu domácnosti, a to při výkonu této činnosti, s výjimkou škod způsobených pojištěnému.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojistitel nabízí tři limity pojistného plnění v celkové výši 310 tis., 770 tis. a 1.230 tis. Kč. Konkrétní limity pojistného plnění pro jednotlivá pojistná nebezpečí a výši pojistného znázorňuje tabulka 13.

Tabulka 9 - Limity pojistného plnění a pojistné u ČSOB pojišťovny

Varianta	Škoda na zdraví, usmrcením	Škoda na věci	Finanční škoda	Pojistné
I.	200 000	200 000	10 000	230
II.	500 000	250 000	20 000	330
III.	1 000 000	500 000	30 000	440

Zdroj: Vlastní zpracování interních údajů ČSOB Pojišťovny

Pojistné plnění je vypláceno v korunách do výše limitu uvedeném v pojistné smlouvě a to i v případě sériových událostí. Součet pojistných plnění vyplacených z pojistných událostí, které nastaly během jednoho roku (popř. v průběhu doby trvání pojištění kratší jednoho roku), nesmí přesáhnout limit sjednaný v pojistné smlouvě.

Spolupojištěné osoby

Za spolupojištěné osoby jsou považováni členové společné domácnosti.

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno vždy se spoluúčastí pojištěného na pojistném plnění pojistitele ve výši 500 Kč.

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na škody způsobené na území České republiky.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Ve všeobecných ani ve zvláštních pojistných podmínkách nejsou upraveny zachraňovací náklady ani jiné náklady hrazené pojistitelem. Náklady řízení o náhradě škody před státním orgánem nebo náklady rozhodčího řízení, které pojištěný vynaložil. Podmínkou pro úhradu těchto nákladů pojistitelem je, aby se pojištěný během tohoto řízení řídil pokyny pojistitele.

5.2.2 Pojišťovna Kooperativa, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě

Forma pojištění Doplnkové pojištění k pojištění domácnosti

Rozsah pojištění

Z pojištění jsou hrazeny škody na zdraví nebo na životě, na věci jejím zničením, poškozením nebo ztrátou a následné finanční škody, které byly způsobeny:

- pojištěným činností nebo vztahem v běžném občanském životě,
- v souvislosti s vlastnictvím nebo opatrováním domácích zvířat (kromě koní a skotu),
- psem, jehož vlastníkem nebo opatrovatelem byl pojištěný.

Za škodu na cennostech, věcech umělecké, historické nebo sběratelské hodnoty hradí pojistitel pojistné plnění do výše 50.000 Kč za jednu věc nebo sbírku, stejně tak za škodu na penězích, směnkách, cenných papírech a ceninách nejvýše do celkové hodnoty 50.000 Kč.

Pojistné částky a pojistné

Kooperativa nabízí 5 variant tohoto pojištění, které nejsou rozděleny na sublimity pro jednotlivá rizika (viz. Tabulka 14). Z jedné pojistné události jsou hrazeny škody do výše limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě. Celkové pojistné plnění vyplacené pojistitelem za škody, které nastaly během jednoho pojistného roku, nesmí podle pojistných podmínek přesáhnout dvojnásobek limitu pojistného plnění dohodnutého v pojistné smlouvě.

Tabulka 10 - Limity pojistného plnění a pojistné u pojišťovny Kooperativa

Limity pojistného plnění	500 000	1 000 000	2 000 000	5 000 000	10 000 000
Pojistné	240	290	370	600	950

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů pojišťovny Kooperativa

Spolupojištěné osoby

Za spolupojištěné osoby jsou považováni:

- členové domácnosti,
- osoby, které na pokyn pojištěného opatrují jeho byt nebo v něm provádějí běžné domácí práce za podmínky, že škoda byla způsobena při výkonu těchto činností (neplatí pro škody způsobené pojištěnému).

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na škody vzniklé na území České republiky.

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno vždy se spoluúčastí pojištěného ve výši 1.000Kč.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojišťovna hradí za pojištěného náklady právní ochrany – náklady na obhájce v trestním řízení hradí pojistitel do výše mimosmluvní odměny advokáta v ČR a pokud se k tomu zavázal, hradí pojistitel také náklady na mimosoudní projednávání nároků poškozeného na náhradu škody. Výše nákladů právní ochrany nemohou i spolu s pojistným plněním z jedné pojistné události přesáhnout limit pojistného plnění sjednaný v pojistné smlouvě. Ve všeobecných podmínkách pojistitel omezuje náhradu zachraňovacích nákladů na 10% z pojistné částky. Omezení se nevztahuje na pro zachraňovací náklady vynaložené na záchranu zdraví a života nebo ty náklady, se kterými pojistitel písemně souhlasil.

5.2.3 UNIQA pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu občanů

Forma pojištění Doplnkově k pojištění domácnosti – Basic, Standard

Sdružené pojištění s pojištěním domácnosti a staveb – Top 1

Rozsah pojištění

Pojištění odpovědnosti se vztahuje na škody na zdraví, na věcech a následné finanční škody.

Pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného za škody způsobené především – jako uživatele bytu a zaměstnavatele domácího personálu, z držení a provozu jízdních kol, z neprofesionálního výkonu sportu nebo z držení malých domácích zvířat. Pojištění Top 1 a Standard se také vztahuje na odpovědnost za poškození nebo zničení vnesených věcí vyplývající z ubytování cizích osob (není-li potřeba živnostenské oprávnění) a na čisté finanční škody do výše 15.000,- Kč.

Limity pojistného plnění a pojistné

U pojištění uzavřeného jako připojištění k produktům Basic a Standard si mohou klienti vybrat ze dvou pojistných částek. Pojištění sružené do produktu Top 1 v základu zahrnut limit pojistného plnění do 500.000 Kč, který je možné navýšit na 1 mil. nebo 5 mil. Kč. Výši pojistného a limity pojistného plnění uvádějí tabulky 15 a 16.

Tabulka 11, Tabulka 12 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Uniqa

	Standard		Basic		Top 1	
	Spoluúčast		Spoluúčast		Spoluúčast	
Pojistné částky	1 000	3 000	1 000	Pojistné částky	1 000	3 000
500 000	320	260	260	do 500 000	250	230
1 000 000	380	300	320	1 000 000	370	340
				5 000 000	500	460

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů pojišťovny Uniqa

Nastane-li během jednoho pojistného roku více pojistných událostí, vyplátí pojistitel náhradu škody do výše trojnásobku pojistné částky.

Spolupojištěné osoby

Pojištění se vztahuje nejen na pojištěného ale také na manžela/ku, druha nebo družku, kteří žijí ve společné domácnosti. Dále také na děti, vnuky, adoptivní děti, děti v pěstounské péči a nevlastní děti do 27 let za předpokladu, že nemají uzavřené vlastní pojištění. Pojištění sružené v produktu Top 1 se také vztahuje na osoby uvedené v pojistné smlouvě a na osoby, které jsou zaměstnané v domácnosti pojištěného.

Spoluúčast

Pojištění se sjednává se spoluúčastí 1.000 Kč u produktu Basic, Standard a Top 1. U produktu Top 1 a Standard je možné sjednat také spoluúčast 3.000 Kč pro pojištění odpovědnosti.

Územní platnost

Pojištění uzavřené jako připojištění k produktům Basic a Standard se vztahuje na škody, které vznikly na území České republiky. Pojištění odpovědnosti jako sdružené pojištění v produktu Top 1 se vztahuje na pojistné události, které vznikly na území Evropy (geograficky) a mimoevropských přímořských státech Středomoří a na Kanárských ostrovech.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

V rámci pojistné částky hradí pojišťovna účelně vynaložené náklady na záchranu života a zdraví do výše 30% z pojistné částky (u produktu Top 1) nebo do výše sjednané pojistné částky (produkty Basic a Standard). Úhrada ostatních zachraňovacích nákladů je omezena 5% z pojistné částky. Pokud pojistitel souhlasil s vynaložením zachraňovacích nákladů, jsou hrazeny bez omezení. Pojistitel hradí za pojištěného také náklady vynaložené na zjištění a obranu závazku k náhradě škody uplatňovaného třetí osobou. Tyto náklady jsou zahrnuty do pojistné částky.

5.2.4 Česká podnikatelská pojišťovna, a. s.

Název pojištění	<u>Pojištění odpovědnosti za škodu občana z činnosti v běžném občanském životě</u>
Forma pojištění	Samostatný produkt

Rozsah pojištění

Pojištění se vztahuje na škody na zdraví, na věci a následné finanční škody, které způsobí pojištěný jiným osobám především z:

- z činností pojištěného v běžném občanském životě;

- z vedení domácnosti a z provozu jejího zařízení;
- při rekreaci a zábavě;
- pojištěným jako cyklistou nebo chodcem,
- při činnostech pracovního charakteru (nevztahuje se na činnosti stanovené ve výlukách)
- provozováním sportů z důvodů zdravotních nebo rekreačních s výjimkou závodů a profesionální sportovní činnosti a škod způsobených na zdraví mezi účastníky kolektivních sportů;
- pojištěným jízdou na koni s výjimkou profesionální sportovní činnosti při závodech a soutěžích, včetně přípravy na ně;
- pojištěným jako vlastníkem nebo opatrovatelem domácích a drobných hospodářských zvířat s výjimkou zvířat držených pro výdělečnou nebo zemědělskou činnost;
- z vlastnictví a používání zbraní, držených na základě povolení, mimo výkon práva myslivosti.

Dále se pojištění vztahuje na odpovědnost za škody vlastníka, provozovatele nebo uživatele nemotorového plavidla (včetně windsurfingu), které nemusí být evidováno Státní plavební správou.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojistitel nabízí 3 limity pojistného plnění v celkové výši 3,5 mil., 6,75 mil. a 10 mil. Kč, které jsou rozděleny na sublimity. Konkrétní hodnoty sublimitů a výši ročního pojistného uvádí tabulka 17. Z jedné pojistné události vyplácí pojistitel pojistné plnění do výše limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě. V případě více škod, které nastanou během jednoho pojistného roku, vyplatí pojistitel celkové plnění do výše dvojnásobku limitu pojistného plnění.

Tabulka 13 - Limity pojistného plnění a pojistné u České podnikatelské pojišťovny

Kategorie limitů pojistného plnění	Pojistná nebezpečí, limity pojistného plnění v Kč			Pojistné
	Škoda na zdraví	Škoda na věci	Finanční škoda	
I.	2 000 000	1 000 000	500 000	460
II.	4 000 000	2 000 000	750 000	897
III.	6 000 000	3 000 000	1 000 000	1 265

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů České podnikatelské pojišťovny

Spolupojištěné osoby

Mezi spolupojištěné osoby pojistitel řadí manžela, druhu pojištěného, děti (i nevlastní), osvojení pojištěného, druhu a děti svěřené pojištěnému, manželu, druhu do pěstounské péče, nejvýše do 25 let jejich věku. Pojištění se pak také vztahuje na:

- odpovědnost pomocných osob zaměstnaných v domácnosti pojištěného za škody způsobené při výkonu této činnosti (nevztahuje se na škody způsobené pojištěnému nebo spolupojištěným osobám),
- osob, kterým bylo pojištěným svěřeno opatrování nebo běžná údržba bytu nebo opatrování zvířete za podmínky, že nejde o výdělečnou činnost (nevztahuje se na škody způsobené pojištěnému nebo spolupojištěným osobám).

Spoluúčast

Pojištění se sjednává bez spoluúčasti pojištěného na pojistném plnění vyplaceném pojistitelem.

Územní platnost

Z pojištění jsou hrazeny škody, které nastaly na území České republiky a při přechodném pobytu také na geografickém území Evropy.

Zachraňovací a jiné náklady

Všeobecné ani zvláštní pojistné podmínky neupravují zachraňovací ani jiné náklady hrazené pojistitelem.

5.2.5 Allianz pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu

Forma pojištění Samostatný produkt

Pojištění je možné uzavřít také jako připojištění k majetkovému pojištění za poloviční pojistné.

Rozsah pojištění

Pojištění se vztahuje na škody na zdraví nebo usmrcením, na majetkové škody, jiné majetkové škody (které vyplývají ze škod na zdraví nebo z majetkových škod). Dále se pojištění také vztahuje na povinnost zaplatit regresní náhradu zdravotní pojišťovně. Pojištění je možné sjednat ve třech variantách, které se vztahují vždy pouze na ty činnosti, které jsou taxativně uvedeny ve zvláštních pojistných podmínkách.

Varianta Normal se vztahuje na škody způsobené při:

- činnosti běžné v občanském životě,
- vedení domácnosti pojištěného a provozu jejího zařízení,
- rekreačním sportu,
- rekreační cyklistice (pojistné plnění je vyplaceno pouze v případě, že škody vzniklé na motorovém vozidle, ke kterým došlo při rekreační cyklistice, byly vyšetřeny Policií ČR).

Varianta Optimal zahrnuje rozsah varianty Normal a navíc se také vztahuje na odpovědnost za škodu, která nastala při:

- chovu psa (pouze jednoho) a jiných domácích zvířat, drobných živočichů a včel, které jsou ve vlastnictví pojištěného,
- výkonu vlastnictví k rodinnému domu (chatě, chalupě) nebo bytu v osobním vlastnictví, pokud jej pojištěný užívá k trvalému bydlení,
- svépomocném provádění drobných stavebních prací na nemovitosti,
- používání malých plavidel k rekreačnímu sportu a rekreaci.

Varianta Exklusiv zahrnuje rozsah variant Normal a Optimum a navíc se vztahuje na škody způsobené při:

- výkonu vlastnictví k rodinnému domu nebo bytu v osobním vlastnictví, pokud je využíván k trvalému bydlení,
- legální držbě a používání zbraní k soukromým účelům,
- chovu více psů nebo chovu hospodářských zvířat, která jsou ve vlastnictví pojištěného,
- užívání pronajaté nemovitosti (do 5 000 000 Kč),
- přechodném pobytu pojištěného na ostatním území Evropy,
- povinnost uhradit náklady léčení vynaložené zdravotní pojišťovnou (do 1 000 000 Kč).

Limity pojistného plnění a pojistné

Limity pojistného plnění a roční pojistné u jednotlivých variant jsou následující:

Varianta Normal (škody na zdraví nebo usmrcením, škody na věci a jiné majetkové škody)

Limit pojistného plnění 500.000Kč

Pojistné 600Kč

Varianta Optimal (škody na zdraví nebo usmrcením, majetková škoda a jiná majetková škoda)

Limit pojistného plnění 1.000.000Kč

Pojistné 1.000Kč

Varianta Exklusive

- škoda na věci, na zdraví, usmrcením, a jiná majetková škoda	2.000.000 Kč
- nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou	<u>1.000.000 Kč</u>
Pojistné	1.800 Kč

U této varianty je možné navýšit limity pojistného plnění:

- škoda na zdraví, škoda na věci a jiná majetková škoda	5.000.000Kč	7.000.000 Kč
- náklady na léčení vynaložené zdravotní pojišťovnou	<u>1.000.000 Kč</u>	<u>1.000.000 Kč</u>
Pojistné	3.800 Kč	7.800 Kč
- škoda na zdraví, škoda na věci a jiná majetková škoda	10.000.000Kč	20.000.000Kč
- náklady na léčení vynaložené zdravotní pojišťovnou	<u>1.000.000 Kč</u>	<u>1.000.000 Kč</u>
Pojistné	10.000 Kč	14.000 Kč

Pojistné je možné platit také pololetně s přírážkou 3%, čtvrtletně s přírážkou 5% nebo měsíčně s přírážkou 10% k pojistnému. Pojistné plnění vyplacené pojistitelem z více pojistných událostí nastalých během jednoho roku bude dosahovat nejvýše dvojnásobku limitu pojistného plnění domluveného v pojistné smlouvě.

Spolupojištění osoby

Za spolupojištění osoby se počítají členové domácnosti.

Spoluúčast

Pojištění se sjednává bez spoluúčasti pojištěného.

Územní platnost

Pojištěním jsou kryty škody, které nastaly na území České republiky a na území Evropy.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Náhrada nákladů vynaložených na záchranu zdraví a života osob je omezena 30% z pojistné částky, ostatní zachraňovací náklady pak jsou pojistitelem nahrazeny do výše 5% ze sjednané pojistné částky. Jestliže byly vynaloženy nepovinné zachraňovací náklady se souhlasem pojistitele, omezení se na ně nevztahuje. Pojistitel hradí také náklady na právní zastoupení, které se započítávají do limitu pojistného plnění.

5.2.6 Pojišťovna Slavia, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti v běžném občanském životě

Forma pojištění Samostatný produkt

Rozsah pojištění

Z pojištění jsou kryty škody na zdraví, na věci a finanční škoda. Pojištění se dále vztahuje na odpovědnost:

- vlastníka nebo opatrovatele psa za škodu, kterou tento pes způsobil,
- pomocných osob, které jsou zaměstnány v domácnosti pojištěného a které způsobily škodu při výkonu této činnosti (nevztahuje se na škody způsobené pojištěnému),
- osob pověřených opatrováním nebo běžnou údržbou bytu za škody způsobené při výkonu této činnosti (mimo škod způsobených pojištěnému).

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna Slavia nabízí klientům pojištění ve třech variantách v celkové výši 3,5 mil., 6,75 mil. a 10 mil. Kč, sublimity pro jednotlivá nebezpečí a roční výše pojistného jsou shrnuty v tabulce 18. Pojistné plnění, které pojistitel vyplatí z jedné pojistné události, nesmí přesáhnout limit pojistného plnění sjednaný v pojistné smlouvě. Pokud během jednoho roku nastane více pojistných událostí, dosahuje celkové pojistné plnění vyplacené pojistitel nejvýše dvojnásobku limitu sjednaného v pojistné smlouvě.

Tabulka 14 - Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u Pojišťovny Slavia, a. s.

Kategorie pojistného plnění	Pojistné nebezpečí, limity pojistného plnění			Pojistné
	Škoda na zdraví	Škoda na věci	Finanční škoda	
I.	2 000 000	1 000 000	500 000	360
II.	4 000 000	2 000 000	750 000	700
III.	6 000 000	3 000 000	1 000 000	990

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů pojišťovny Slavia

Spolupojištěné osoby

Podle pojistných podmínek je manžel/ka, děti (i nevlastní), osvojení pojištěného a děti svěřené do pěstounské péče pojištěného po dobu přípravy na budoucí povolání (max. do 25 let).

Spoluúčast

Pojištění se sjednává bez spoluúčasti pojištěného na pojistném plnění pojistitele.

Územní platnost

Pojistitel vyplatí pojistné plnění pouze v případě, že pojistná událost nastala na území České republiky nebo na území Evropy.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany nejsou v pojistných podmínkách upraveny.

5.2.7 Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škody v běžném občanském životě

Forma pojištění Samostatný produkt

Rozsah pojištění

Pojištění kryje škodu na zdraví, na věci a finanční škodu. Pojištění se vztahuje na odpovědnost za škodu:

- při běžné občanské činnosti pojištěného,
- při zacházení s věcí, která je běžným vybavení domácnosti pojištěného,
- při provozu domácnosti,
- při rekreačním provozování sportu,
- při jízdě nebo jiném nakládání s jízdním kolem,
- při zacházení s oprávněně drženou, vlastněnou nebo používanou střelnou zbraní,
- při činnosti, která souvisí s chovem domácích zvířat, drobného hospodářského zvířectva drženého pro vlastní potřebu nebo spotřebu.

Pojištění se také vztahuje na odpovědnost fyzické osoby:

- kterým pojištěný svěřil k opatrování byt nebo ji pověřil vykonáváním běžné údržby bytu,
- která bezúplatně opatrovala výše uvedená zvířata v rámci sousedské výpomoci,

- zaměstnané v domácnosti pojištěného, která způsobila škodu porušením povinností při výkonu pracovních úkolů.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojistitel umožňuje klientům vybrat si ze čtyř variant pojištění v celkové výši 720 tis., 1.420 tis., 2.820 tis. Kč a 5.720 tis. Kč, sublimity a pojistné jsou uvedeny v tabulce 19. Z jedné pojistné události vyplácí pojistitel pojistné plnění do výše limitu sjednaného v pojistné smlouvě, jestliže nastane během jednoho pojistného období více pojistných událostí, náhrada vyplacená pojistitelem bude dosahovat celkem dvojnásobku limitu pojistného plnění dohodnutého v pojistné smlouvě.

Tabulka 15 - Limity pojistného plnění a pojistné u Hasičské vzájemné pojišťovny

Kategorie pojistných částek	A	B	C	D
Škodu na zdraví	500 000	2 000 000	2 000 000	4 000 000
Škodu na věci	200 000	400 000	800 000	1 500 000
Finanční škoda	20 000	20 000	20 000	20 000
Pojistné	195	260	325	406

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů Hasičské vzájemné pojišťovny

Spolupojištěné osoby

Za spolupojištěné osoby podle smluvního ujednání považujeme manžela a druhu pojištěného a jejich nezletilé děti a osvojence za podmínky, že s pojištěným žijí ve stejné domácnosti nejméně po dobu 3 měsíců. Zletilé osoby (do 25 let věku) jsou za spolupojištěné považovány do doby ukončení přípravy na povolání.

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno bez spoluúčasti.

Územní platnost

Z pojištění jsou hrazeny pouze škody, které vznikly na území České republiky.

Zachraňovací náklady

Pojistitel hradí zachraňovací náklady, které vynaložil pojištěný, do výše 20% limitu pojistného plnění pro škodu na věci, avšak nejvýše 100.000 Kč. Jestliže je v pojistné smlouvě dohodnuto, zaplatí pojistitel za pojištěného také náklady právní ochrany. Pokud se k tomu zavázal, hradí pojistitel náklady na obhajobu také v odvolacím řízení

5.2.8 Generali Pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti občanů

Forma pojištění Samostatný produkt

Rozsah pojištění

Pojištěním jsou kryty škody na zdraví nebo na životě, poškozením a zničením věci, a škody, které z nich vyplývají. Pojištění je možné sjednat ve variantě Standard nebo Komfort.

V rámci varianty *Standard* jsou pojištěním kryty tyto činnosti – pojištěného v běžném občanském životě, z vedení domácnosti a provozu jejích zařízení, z držení a provozu rozhlasových a televizních zařízení domácnosti, z držení a užívání jízdních kol, z provozování sportovní rekreační činnosti jízdy na koni, včetně používání vlastního sportovního náčiní (kromě závodní sportovní činnosti a přípravy na ni a výkonu práva myslivosti), z vlastnictví a používání legálně držných sečných, bodných a střelných zbraní (mimo výkonu práva myslivosti), z činnosti vlastníka nebo opatrovatele krotkých domácích zvířat a ochočených zvířat (nevztahuje se na psi, koně, skot, divoká zvířata a jiná zvířata pro hospodářské účely).

Varianta Komfort zahrnuje rozsah varianty Standard a navíc se vztahuje také na odpovědnost pojištěného za škodu způsobenou:

- z vedení domácnosti, kde pojištěný žije přechodně a pouze za rekreačním účelem, a provozu jejího zařízení,
- příležitostním používáním plachetnic, nemotorových plavidel (ne jako výdělečnou činnost), bezmotorových leteckých modelů do letové váhy 5 kg,

- z vedení domácnosti, ve které pojištěný fakticky přechodně žije, pokud je to sjednáno v pojistné smlouvě.

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna Generali nabízí u obou výše uvedených variant pojištění pět limitů pojistného plnění (viz. tabulka 20), které jsou stanoveny celkem pro škody na zdraví nebo na životě, na věci, a škody z nich vyplývající. Roční pojistné se liší podle sjednané územní platnosti pojištění, varianty věcného a osobního rozsahu pojištění.

Tabulka 16- Limity pojistného plnění a pojistné v Kč u pojišťovny Generali

Limit pojistného plnění	Standard				Komfort			
	Rodina		Single		Rodina		Single	
	ČR	Evropa	ČR	Evropa	ČR	Evropa	ČR	Evropa
500 000	360	460	250	320	470	600	330	420
1 000 000	420	500	300	350	550	650	390	460
2 500 000	500	620	350	430	650	800	460	560
5 000 000	780	1 010	550	710	1 010	1 310	720	920
10 000 000	1 080	1 410	760	990	1 410	1 830	990	1 290

Zdroj: vlastní zpracování interních údajů pojišťovny Generali

Spolupojištěné osoby

Pojištění sjednáváno ve dvou variantách osobního rozsahu – Rodina a Single.

Varianta Single je určena pro osoby, které žijí právně i fakticky samy a nenesou odpovědnost za jiné osoby nebo děti.

Varianta Rodina je pak vhodná pro všechny ostatní případy (i v případě, že je pojištěný svobodný nebo bezdětný, ale je odpovědný za jiné osoby). V rámci této varianty jsou pojištěni také manžel/ka, druh nebo družka pojištěného, nezletilé děti pojištěných osob a zletilé děti do 30 let, pokud jsou svobodné a bezdětné a nemají vlastní domácnost.

Dále se pojištění vztahuje také na osoby pověřené opatrováním nebo údržbou bytu a osoby, které vykonávají pro pojištěného pomocné práce mimo pracovně-právní vztah.

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno bez spoluúčasti pojištěného na plnění pojistitele.

Územní rozsah

Pojištění se vztahuje na škody, které vznikly na území České republiky s možností za příplatek rozšířit územní platnost pojištění na území členských států Evropské unie a dalších států, např. Norska, Švýcarska, evropské části Ruska a Turecka, Rumunska, Bulharska, Chorvatska, Srbska a Černé Hory, Albánie, Makedonie a Bosny a Hercegoviny.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojistitel hradí z pojištění pouze zachraňovací náklady vynaložené pojištěným a to nejvýše do 10% z limitu pojistného plnění, během jednoho pojistného však nejvýše do 100.000 Kč. Pojistitel zahrnuje do limitu pojistného plnění také náklady na právní ochranu.

5.2.9 Česká pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu občanů

Forma pojištění Samostatný produkt

Rozsah pojištění

Pojištění se vztahuje na škody na zdraví, na věci (jejím poškozením nebo zničením) a na finanční škodu.

Limity pojistného plnění a pojistné

Česká pojišťovna sjednává standardní variantu s limitem pojistného plnění 3,5 mil. Kč. Ovšem v případě, že by klientům tato varianta nevyhovovala mají možnost sjednat si toto pojištění s limitem až 10 mil. Kč prostřednictvím obchodních zástupců pojistitele. Pojistitel vyplátí celkové pojistné plnění ze škod, které nastaly během 12 po sobě jdoucích měsíců od počátku pojištění, nejvýše dvojnásobek limitu pojistného plnění domluveného v pojistné smlouvě.

Celkový limit pojistného plnění 3.500.000 Kč

Škoda na zdraví	2.000.000 Kč
Škoda na věci	1.000.000 Kč
<u>Finanční škoda</u>	<u>500.000 Kč</u>
Pojistné	412 Kč

Spolupojištěné osoby

Pojištění se vztahuje také na škodu, kterou způsobil manžel/ka, děti (zletilé děti do 26 let pouze po dobu přípravy na budoucí povolání) a děti pojištěného, pomocníci v domácnosti a osoby pověřené opatrováním bytu nebo zvířete.

Spoluúčast

Klient si může pojištění sjednat se spoluúčastí od 0 Kč až do 10.000 Kč.

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na škody, které vznikly na území České republiky a při přechodném pobytu na území Evropy.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojišťovna omezila náhradu zachraňovací nákladů na 2% z pojistné částky toho pojistného nebezpečí, které ho se týkaly zachraňovací náklady. Do limitů pojistného plnění jsou zahrnuty náklady v hodnotě mimosmluvní odměny obhájce v přípravném řízení a v řízení před soudem 1. stupně, náklady řízení o náhradě škody a náklady, které vynaložil poškozený v souvislosti s mimosoudním projednáváním nároku na náhradu škody. Náklady před odvolacím soudem a náklady právního zastoupení hradí pojistitel pouze v případě, že se k tomu písemně zavázal.

5.2.10 Victoria-Volksbanken pojišťovna, a. s.

Název pojištění Pojištění odpovědnosti za škodu občana v běžném občanském životě

Forma pojištění Doplnkově k pojištění budov nebo domácnosti

Rozsah pojištění

Pojištění se vztahuje na škody na životě nebo na zdraví, na škodu na věci (její poškození nebo zničení) a na vznik jiné majetkové újmy (finanční škoda). Pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného za škody, které způsobil:

- při vedením domácnosti nebo vzniklou z provozu jejího zařízení,
- při rekreačních sportech s výjimkou účasti na lovu nebo honu,
- zbraní, drženou legálně k soukromým účelům
- jako chodec, cyklistou nebo při jízdě na koni s výjimkou koně, který je ve vlastnictví pojištěného;
- jako vlastník nebo opatrovatel domácích zvířat a drobných hospodářských zvířat s výjimkou psů, koní, skotu, divokých zvířat a dále všech zvířat držených pro výdělečnou nebo zemědělskou činnost;

Limity pojistného plnění a pojistné

Pojišťovna nabízí v rámci tohoto pojištění pouze jednu variantu limitů pojistného plnění, za kterou pojištěný zaplatí pojistné ve výši 400 Kč ročně. Limity pojistného plnění jsou následující:

- pro škody na zdraví 2.000.000 Kč,
- pro škody na věci 1.000.000 Kč,
- pro finanční škody 50.000 Kč.

Z jedné pojistné události vyplatí pojistitel pojistné plnění do výše limitu sjednaného v pojistné smlouvě. Pojistné plnění vyplacené z více pojistných událostí, které nastaly během jednoho pojistného roku, nepřesáhne dvojnásobek limitu pojistného plnění.

Spolupojištěné osoby

Spolupojištěnými osobami jsou manžel/ka pojištěného, nezletilé děti pojištěného nebo jeho manžela, osvojenci a děti svěřené pojištěnému nebo jeho manželu do pěstounské péče. Podmínkou je, aby tyto osoby žily ve společné domácnosti pojištěného. Zletilé děti do 25 let jsou považovány za spolupojištěné osoby pouze po dobu soustavné přípravy na zaměstnání, pokud nemají vlastní domácnost nebo nemají vlastní pravidelný příjem. Pojištění se také vztahuje na osoby, které vykonávají pomocné práce v domácnosti pojištěného, a na osoby pověřené opatrováním a běžnou údržbou bytu.

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno pouze se spoluúčastí pojištěného ve výši 500 Kč.

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na škody, které vznikly na území České republiky.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojistitel hradí náklady právního zastoupení maximálně do výše mimosmluvní odměně advokáta v ČR a to pouze v případě, že se k tomu v pojistné smlouvě zavázal.

5.2.11 Wüstenrot pojišťovna, pobočka

Název pojištění Pojištění odpovědnosti příslušníků domácnosti

Forma pojištění Doplnkové pojištění k pojištění domácnosti

Rozsah pojištění

Pojištění se vztahuje na škody na zdraví, usmrcením, dále na škody na věci (jejím poškozením, ztrátou nebo zničením). Pojištění se vztahuje na odpovědnost pojištěného

především – z činnosti v běžném občanském životě, způsobenou provozem domácnosti a jejím příslušenstvím, způsobenou rekreačním sportem, z vlastnictví a používání jízdních kol a další.

Limity pojistného plnění a pojistné

V pojistné smlouvě je možné sjednat dva celkové limity pojistného plnění a to na 500.000 Kč za cenu 220 Kč a na 1.000.000 Kč za cenu 320 Kč. Ze všech pojistných událostí, které nastanou během jednoho pojistného období, nahradí pojistitel škodu nejvýše do hodnoty limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě.

Spolupojištěné osoby

Spolupojištěnými osobami jsou členové domácnosti.

Spoluúčast

Pojištění je sjednáváno s 10% spoluúčastí. Výše této spoluúčasti je omezena minimální částkou 1.000 Kč a maximální výší 20.000 Kč.

Územní platnost

Pojištění se vztahuje na škody, které vznikly na území České republiky.

Zachraňovací náklady a náklady právní ochrany

Pojistitel hradí za pojištěného náklady právní ochrany. Náklady soudního zastoupení jsou hrazeny do výše mimosmluvní odměny advokáta v ČR. Pojišťovna hradí zachraňovací náklady na záchranu života a zdraví osob do výše 30% z pojistné částky, ostatní zachraňovací náklady hradí do 2% z pojistné částky. Souhrn pojistného plnění a náhrady zachraňovacích nákladů nesmí přesáhnout 110% pojistné částky.

5.2.12 Porovnání nabídek pojištění odpovědnosti z běžného občanského života

Věnovala jsem se pojištění odpovědnosti za škodu občanů, které je na českém pojistném trhu nabízeno 11 pojistiteli. Při srovnání jsem se soustředila na podmínky, za kterých je pojištění na trhu nabízeno – forma a rozsah pojištění, limity pojistného plnění a pojistné, spoluúčast pojištěného na plnění pojišťovny, územní rozsah pojištění, spolupojištěné osoby a v neposlední řadě také na zachraňovací náklady a náklady právní ochrany.

Na odlišnosti v nabídkách pojistitelů narazíme už v samotných formách pojištění odpovědnosti, které je možné uzavřít buď jako samostatný produkt (u pojišťoven Allianz, Slavia, Generali, České podnikatelské pojišťovny, České pojišťovny a Hasičské vzájemné pojišťovny) nebo doplňkově k pojištění majetku (pojišťovna ČSOB, Uniqa nebo pojišťovna Victoria a pojišťovna Wüstenrot).

Všichni pojistitelé hradí z pojištění škody na zdraví, na věci a jiné majetkové škody, které způsobil pojištěný nebo spolupojištěné osoby třetím osobám. Výjimku tvoří pojišťovna Allianz, která nabízí možnost rozšířit pojistnou ochranu také o náhradu regresních nákladů vynaložených zdravotní pojišťovnou (varianta Exklusiv) a o škodu vzniklou na pronajaté nemovitosti (varianta Exklusiv s navýšenými limity pojistného plnění). Také pojišťovna Kooperativa hradí z pojištění náklady vynaložené zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči ve prospěch třetí osoby.

U každého pojistitele se pojištění vztahuje nejen na pojištěného ale také na další osoby (tzv. spolupojištěné osoby). Vždy se jedná o osoby žijící s pojištěným ve stejné domácnosti. Podmínky pojišťoven se liší především ve věku, do kterého jsou za spolupojištěné osoby považovány zletilé děti připravující se na budoucí povolání. Nejčastěji je to omezeno dosažením věku 25 let, např. pojišťovna Slavia nebo Victoria, nejvyšší věkovou hranici stanovila pojišťovna Generali a to dosažení 30 let věku. Některé pojišťovny zahrnují do pojistné ochrany také odpovědnost za škody pomocných osob a osoby pověřené

opatrováním nebo údržbou bytu, např. Česká podnikatelská pojišťovna, pojišťovna Generali nebo Uniqa.

Limity pojistného plnění mají všichni pojistitelé konstruovány odlišně a jejich nabídka je velice široká, proto si jistě každý klient může zvolit limit, který bude nejlépe vyhovovat jeho potřebám. Nejčastější maximální limit, který je na trhu klientům nabízen a který se vztahuje na škody na věci, na zdraví a jiné majetkové škody, je 10 mil. Kč a je možné si sjednat ho u České pojišťovny, pojišťovny Slavia, Generali, České podnikatelské pojišťovny a Kooperativy. Nastavení limitů pojistného plnění se liší také tím, zda jsou dané limity rozděleny na sublimity pro jednotlivá pojistná nebezpečí, s čímž se lze setkat u pojišťoven ČSOB, Slavia, Victoria, Hasičské vzájemné pojišťovny a České podnikatelské pojišťovny. Pojišťovna Generali a Allianz pak nerozdělují limity plnění na sublimity, ale nabízejí klientům různé varianty rozsahu pojistného krytí. U pojišťovny Generali se setkáme s variantami Standard a Komfort – obě tyto varianty mají stejné limity pojistného plnění od 500 tis. do 10 mil. Kč., ale liší se v rozsahu odpovědnosti za škodu, která je v dané variantě zahrnuta. Obdobný systém používá také pojišťovna Allianz, která nabízí 3 varianty rozsahu pojistného krytí – Normal, Optimal a Exklusiv. Varianty se liší nejen ve věcném rozsahu ale také v limitech pojistného plnění, které se pohybují od 500 tis. až po 2 mil. Kč v základním rozsahu těchto variant. U varianty Exklusiv je možné navýšit celkový limit až na 20 mil. Kč.

Důležitým kritériem pro výběr vhodné pojišťovny je také celková výše pojistného plnění, které vyplatí pojistitel ze všech pojistných událostí, ke kterým dojde během jednoho pojistného období. U většiny pojistitelů dosahuje maximální pojistné plnění vyplacené za jedno pojistné období nejvýše dvojnásobku limitu pojistného plnění. Pouze u pojišťovny ČSOB a pojišťovny Wüstenrot nepřesahuje toto celkové plnění pojistitele limit plnění sjednaný v pojistné smlouvě. Jediná pojišťovna Uniqa vyplatí plnění až do výše trojnásobku limitu sjednaného ve smlouvě.

Od zvoleného limitu pojistného plnění a u některých pojistitelů také od výše spoluúčasti se odvíjí výše pojistného, která se pohybuje od 195 Kč u Hasičské vzájemné pojišťovny až po

1.800 Kč u pojišťovny Allianz (u rozšířené varianty zaplatí klient až 14.000 Kč). Pojistné je vždy placeno ročně, avšak pojišťovna Allianz umožňuje platit pojistné také pololetně, čtvrtletně nebo měsíčně. V těchto případech však pojistník musí zaplatit 3%, 5% nebo 10% k pojistnému navíc.

Při výběru vhodného pojistitele z hlediska pojistného, je potřeba vzít v úvahu rozdílnou výši limitů pojistného plnění a spoluúčasti. Pro zjednodušení budu předpokládat limit pojistného plnění 1 mil. Kč nebo jeho nejbližší výši a nejnižší spoluúčast.. Přesně tomuto příkladu odpovídají limity pěti pojistitelů, z nichž nejvýhodnější je Hasičská vzájemná pojišťovna, u které klient zaplatí za pojistnou částku 195 Kč (za pojistnou částku 720 tis. Kč a žádnou spoluúčast). Zbylí čtyři pojistitelé nabízí nejnižší nebo jediný limit pojistného plnění ve výši 3,5 mil. Kč s různou mírou spoluúčasti. Z těchto pojistitelů je nejvýhodnější nabídka pojišťovny Generali 300 Kč (varianta Single s platností na území ČR, bez spoluúčasti). Konkrétní hodnoty limitů pojistného plnění a odpovídající výše pojistného jsou uvedeny v předchozím textu.

Dalším bodem, ve kterém se liší nabídky pojišťoven, je spoluúčast pojištěného na pojistném plnění vypláceném pojistitelem. Některé pojišťovny sjednávají pojištění bez spoluúčasti pojištěného na náhradě škodní události. Jedná se o pojišťovny Allianz, Slavia, Generali a Českou podnikatelskou pojišťovnu. U ostatních pojišťoven je spoluúčast daná pevnou částkou 500 Kč (pojišťovny ČSOB a Victoria), 1.000 Kč (Kooprativa). U pojišťovny Uniqa je spoluúčast 1.000 Kč nebo 3.000 Kč a výše spoluúčasti je závislá na tom, ke kterému produktu je odpovědnost připojištěna. U České pojišťovny si klient může sjednat pojištění bez spoluúčasti nebo si zvolit spoluúčast až do výše 10.000 Kč. U pojišťovny Wüstenrot je spoluúčast 10% z pojistné částky omezena minimální částkou 1.000 Kč a maximální částkou 20.000 Kč.

Pojištění se vztahuje na škody, které nastaly na území České republiky. V tomto základním územním rozsahu se všichni pojistitelé shodují. Většina pojišťoven také hradí škody, které pojištěný způsobil při pobytu na území Evropy (např. pojišťovny Slavia, Allianz, nebo

Česká podnikatelská pojišťovna) a to bez přírážky na pojistném. Obvykle bývá podmínkou, aby se jednalo o přechodný pobyt. Výjimku představuje pojišťovna Generali, která nabízí možnost za příplatek k pojistnému rozšířit územní platnost pojištění na území států Evropské unie a dalších států vymezených v pojistných podmínkách pojišťovny.

Zachraňovací náklady a jiné náklady hrazené pojistitelem jsou upraveny všeobecnými pojistnými podmínkami většiny pojistitelů. Pojišťovny ČSOB, Slavia, Generali a pojišťovna Vicotria v pojistných podmínkách náhradu zachraňovacích nákladů nijak neupravují ani neomezuji. Ostatní pojišťovny pak omezují jejich náhradu takto:

- pojišťovna Kooperativa hradí do 10% z pojistné částky (omezení se nevztahuje na náklady na záchranu zdraví nebo života jiných osob),
- pojišťovna Uniqa hradí do výše sjednané pojistné částky náklady na záchranu zdraví a života jiných osob a do výše 5% ostatní zachraňovací náklady.
- pojišťovna Allianz hradí do 30% z pojistné částky náklady vynaložené na záchranu zdraví a života jiných osob a do 5% ostatní zachraňovací náklady,
- pojišťovna Generali hradí tyto náklady do 10% z pojistné částky, nejvýše 100.000 Kč za jedno pojistné období,
- Hasičská vzájemná pojišťovna hradí náklady do 20% z pojistné částky sjednané pro škodu na věci, nejvýše do 100.000 Kč,
- Česká pojišťovna hradí do 2% z limitu pojistného plnění,
- Wüstenrot pojišťovna hradí náklady na záchranu života a zdraví osob do 30% z pojistné částky a ostatní zachraňovací náklady do výše 2% z pojistné částky.

Všichni pojistitelé s výjimkou pojišťovny Slavia a České podnikatelské pojišťovny hradí pojištěnému náklady spojené s právním zastoupením v přípravném řízení, v řízení před soudem různých stupňů a náklady, které vynaložil poškozený na mimosoudní projednání nároku na náhradu škody.

Jak vyplývá z předchozího textu pojištění odpovědnosti za škodu z běžného občanského života je u každého pojistitele konstruováno jinak. Proto by si každý zájemce o toto pojištění

měl při výběru vhodné pojišťovny pečlivě projít pojistné podmínky, kterými pojistitelé toto pojištění upravují. Pozornost by měla být věnována nejen činností, na které se pojištění vztahuje a které jsou u většiny pojistitelů v podmínkách vyjmenovány, ale také na výluky z tohoto pojištění, jejichž přesný výčet je také uveden v pojistných podmínkách pojistitelů. Díky takto široké nabídce pojištění si každý může vybrat pojištění, které bude nejlépe vyhovovat jeho potřebám.

Závěr

V diplomové práci jsem se zabývala analýzou pojištění odpovědnosti za škodu na českém pojistném trhu, kterou jsem zaměřila na pojištění odpovědnosti soukromých osob. Nejprve jsem charakterizovala pojištění odpovědnosti za škodu, včetně pojistné události nebo pojistného plnění. Popsala jsem hlavní druhy pojištění odpovědnosti za škodu, které mohou uzavřít soukromé nebo právnické osoby. V jedné kapitole jsem se také věnovala situaci na trhu pojištění odpovědnosti za škodu soukromých osob v letech 2003 – 2006, k čemuž jsem využila dat uveřejněných Českou asociací pojišťoven.

V praktické části jsem se věnovala porovnání dvou produktů tohoto pojištění. Zvolila jsem si tyto druhy pojištění - pojištění odpovědnosti z běžného občanského života a pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou při výkonu povolání. Srovnávala jsem výši pojistného a pojistné podmínky, za kterých jsou tato pojištění na českém pojistném trhu u jednotlivých pojistitelů nabízena. Při volbě počtu pojistitelů, kteří tato pojištění nabízejí, jsem vycházela z údajů uveřejněných Českou asociací pojišťoven. Podle údajů této asociace jsem provedla porovnání pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli u 8 pojistitelů, kterými jsou Česká pojišťovna, Česká podnikatelská pojišťovna, ČSOB Pojišťovna, pojišťovna Generali, pojišťovna Uniqa, pojišťovna Slavia, Hasičská vzájemná pojišťovna a pojišťovna Kooperativa. Podmínky, za kterých je uzavíráno pojištění odpovědnosti z běžného občanského života, jsem porovnávala u kromě již zmíněných pojistitelů také u pojišťovny Allianz, pojišťovny Victoria a pojišťovny Wüstenrot.

Nabídky obou druhů pojištění jsou u porovnávaných pojistitelů velmi rozdílné a proto je obtížné porovnat je a vybrat konkrétního pojistitele, jehož podmínky by byly pro všechny zájemce o tato pojištění nejvýhodnější

Pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli je uzavíráno jako samostatný produkt, jehož pojistnou ochranu je možné doplnit o různá připojištění. Největší rozdíly v nabídkách tohoto pojištění jsem zjistila ve spoluúčasti pojištěného na pojistném

plnění, v územním rozsahu, na které se pojištění vztahuje, a v limitech pojistného plnění. Pojistitelé také odlišně sestavují skupiny profesí, např. podle rizikovosti daného povolání nebo podle toho, zda je při plnění pracovních úkolů nutné řízení dopravního prostředku nebo není. Jednotlivým skupinám profesí je pak stanoveno stejné pojistné. Od uvedených faktorů se odvíjí cena pojištění, která se i přes patrné rozdíly u těchto faktorů, u jednotlivých pojistitelů příliš neliší, a pohybuje se v rozmezí 200 – 9.000 Kč.

U pojištění odpovědnosti za škodu občanů z běžného života je porovnání nabídek ještě o něco složitější. Problém nastává již v samotné formě pojištění odpovědnosti za škodu občanů z běžného občanského života, které mohou zájemci uzavřít samostatně nebo jako doplňkové pojištění k pojištění domácnosti, bytu nebo nemovitosti. Nejvíce se nabídky liší ve způsobu stanovení limitů pojistného plnění a v jejich samotné výši. Většina pojistitelů rozděluje limit pojistného plnění na sublimity pro jednotlivá pojistná nebezpečí. V základním rozsahu se limity pohybují od 410 tis. Kč po 10 mil. Kč, je ovšem možné navýšit je až na 20mil. Kč. Pojištění se nejčastěji sjednává bez spoluúčasti pojištěného na náhradě škody, ovšem i v tomto bodě se však jednotliví pojistitelé rozcházejí. Cena se u tohoto pojištění pohybuje od 195 Kč až po 1.800Kč, pokud by si pojištěný zvolil variantu s navýšenými limity, může zaplatit až 14.000 Kč. Z pojištění jsou vždy hrazeny škody způsobené pojištěným na území České republiky.

Podrobnější shrnutí podmínek porovnávaných produktů jednotlivých pojistitelů je uvedeno v podkapitole 5.1.9 a podkapitole 5.2.12.

Před uzavřením pojistné smlouvy by se zájemce o pojištění měl pečlivě seznámit s věcným rozsahem pojištění. Každý by se měl také informovat, jestli pojistitel z pojištění nevylučuje činnosti, které v běžném životě nebo při výkonu povolání vykonává, nebo kolikrát může být limit pojistného plnění během jednoho roku vyčerpán. Pobývá-li pojištěný často v zahraničí, doporučuji informovat se, zda pojistitel hradí i tyto škody, popř. za jakých podmínek je možné rozšířit územní platnost pojištění.

Dalšími faktory, které jistě ovlivní výběr pojistitele, jsou dostupnost a prostředí poboček pojistitelů, ochota a příjemné vystupování personálu nebo také úplné a přehledné informace o produktech a již sjednaných pojistných smlouvách na webových stránkách pojistitelů. V neposlední řadě je výběr jistě ovlivněn možností uzavřít pojištění prostřednictvím infolinky nebo on-line na internetových stránkách pojistitele. Při tomto způsobu uzavření pojistné smlouvy navíc klient získá od pojistitele určitou slevu.

Zjistila jsem, že vybrané produkty se u jednotlivých pojišťoven liší v důležitých bodech, čímž vzniká na českém pojistném trhu široká paleta produktů umožňující vytvořit pojistnou ochranu proti všem rizikům, se kterými se setkáváme jak v běžném tak i pracovním životě. Závěrem bych tedy každému doporučovala, vybrat si z této široké nabídky na českém pojistném trhu produkt, který by nejlépe vyhovoval jeho potřebám a požadavkům.

Seznam literatury

Knižní publikace

- [1] Böhm, A. *Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu ČR do EU: vybrané aspekty*. 1. vydání. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-020-3
- [2] Ducháčková, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2. vydání. Praha: Ekopress, s.r.o., 2005. ISBN 80-86119-92-0
- [3] Hora, J. a kol. *Příručka pro zprostředkovatel pojištění*. 1. vydání. Praha: Linde, a.s., 2004. ISBN 80-7201-488-9
- [4] Velebová E. *Smluvní a zákonné pojištění*. 1. vydání. Praha: Linde a. s., 1993. ISBN 80-85647-13-3

Zákony a vyhlášky

- [5] Vyhláška MF č. 125/1993 Sb., o podmínkách a sazbách zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání v platném znění
- [6] Vyhláška MZČR č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění v platném znění
- [7] Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti v platném znění
- [8] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění
- [9] Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě v platném znění
- [10] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v platném znění
- [11] Zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku v platném znění

Internetové zdroje

- [12] CEA [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z
<<http://www.cea.eu/index.php?page=about-us>>

- [13] CEA, European Insurance in Figures, 1. 8. 2007, [on-line], [cit. 10.4.2008].
Dostupné z:
<<http://www.cea.eu/uploads/DocumentsLibrary/documents/Stat%2031%20-%20European%20Insurance%20in%20Figures.pdf>>
- [14] CEA, European Insurance in Figures, 6. 6. 2006, [on-line], [cit. 10.4.2008].
Dostupné z
<http://www.cea.eu/uploads/DocumentsLibrary/documents/1202311344_eif-2006-web.pdf>
- [15] Česká asociace pojišťoven: Výroční zpráva 2005 [on-line], [cit. 15.4.2008].
Dostupné z
<http://www.cap.cz/Zpravy.aspx?list=DOKUMENTY_01&zobrazeni=pro%20web%20V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy>
- [16] Česká asociace pojišťoven: Výroční zpráva 2006 [on-line], [cit. 15.4.2008].
Dostupné z
<http://www.cap.cz/Zpravy.aspx?list=DOKUMENTY_01&zobrazeni=pro%20web%20V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy>
- [17] Česká podnikatelská pojišťovna [on-line], [cit. 12.4.2008]. Dostupné z
<<https://www.cpp.cz/prodejci/cpp/po/pojisteni-odpovednosti-popis.asp>>
- [18] Česká pojišťovna [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z
<www.cpoj.cz/vykon-povolani.html>
- [19] Česká pojišťovna [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z
<<http://www.cpoj.cz/bezny-zivot.html>>
- [20] Česká pojišťovna [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z
<<http://www.cpoj.cz/myslivost.html>>
- [21] Česká podnikatelská pojišťovna [on-line], [cit. 12.4.2008]. Dostupné z
<<https://www.cpp.cz/pdf/%C8PPDPPOZO1-07.pdf>>
- [22] Česká pojišťovna [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z
<<http://www.cpoj.cz/obecna-odpovednost.html>>
- [23] Česká podnikatelská pojišťovna [on-line], [cit. 12.4.2008]. Dostupné z
<<https://www.cpp.cz/prodejci/cpp/podnikatele/pojisteni-podnikatelu.asp#15>>
- [24] Česká pojišťovna [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z
<<http://www.cpoj.cz/profesni-odpovednost.html>>

- [25] Česká pojišťovna, a. s.: Všeobecné pojistné podmínky pro pojištění odpovědnosti za škodu VPPOS 2005 [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z <http://www.cpoj.cz/files/downloads/pojistne-podminky/221.pdf>
- [26] Česká pojišťovna, a.s.: Doplnkové pojistné podmínky pro pojištění odpovědnosti za škodu občanů DPPO 2005, [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z <http://www.cpoj.cz/files/downloads/pojistne-podminky/220.pdf>
- [27] ČSOB Pojišťovna: Pojistné podmínky DOMUS 2006, [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z <http://www.csobpoj.cz/NR/rdonlyres/AB819347-B05F-4813-98C0-3E0D17B4E608/0/PojistnepodminkyDOMUS2006.pdf>
- [28] ČSOB Pojišťovna: Všeobecné pojistné podmínky VPP OVP 2007, [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z <http://www.csobpoj.cz/NR/rdonlyres/B5E0771F-41DE-4EB2-A7F3-AEB1216E9BCB/0/VPPOVP2007.pdf>
- [29] ČSOB Pojišťovna: Všeobecné pojistné podmínky VPP OC 2005, [on-line], [cit. 10.4.2008]. Dostupné z http://www.csobpoj.cz/NR/rdonlyres/E573C56D-D529-48D9-A46E-E862C8EA3717/0/vpp_oc_2005.pdf
- [30] Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.: Všeobecné pojistné podmínky [on-line], [cit. 11.4.2008]. Dostupné z https://agent.hvp.cz/hvp_online/dokumenty/np0105.pdf
- [31] SWISS RE, Liability and liability insurance: Yesterday-today-tomorrow [on-line], [cit. 18.5.2007]. Dostupné z www.swissre.com/resources/68a05100455c45fab742bf80a45d76a0-Haftpf_und_Haftpf-Vers_de.pdf
- [32] Victoria pojišťovna, a. s. [on-line], [cit. 12.4.2008]. Dostupné z <http://www.victoria.cz/upload/2006/09/vpp-majetek.pdf>

Seznam příloh

Příloha 1 – Odpovědnost podle právních předpisů

Příloha 2 – Seznam profesí a zákonů

Příloha 3 – Předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti v mil. Euro

Příloha 1 – Odpovědnost podle právních předpisů

Odpovědnost podle Občanského zákoníku § 420 - §437

Přesnou definici, kterou Občanský zákoník upravuje obecnou odpovědnost soukromých, jsem již uvedla v kapitole 1.2 Odpovědnost. Občanským zákoníkem jsou ale také upraveny druhy zvláštní odpovědnosti, mezi které patří:

1. Odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností

Podle občanského zákoníku odpovídá každý za škodu, kterou způsobil provozní činností. Zákon stanovuje provozní činnost takto: „Škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena: - činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti,

- fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí,

- oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti.“²

Odpovědnosti je možné zprostit se pouze, pokud se mu podaří prokázat, že škoda vznikla v důsledku neodvratitelné události, která nemá původ v provozní činnosti nebo ve vlastním jednání poškozeného.

Tato odpovědnost se vztahuje jak na odpovědnost za výrobní činnost tak na odpovědnost vlastníka nebo nájemce budovy jako provozovatele. Jako příklad této odpovědnosti mohu zmínit např. odpovědnost vlastníka budovy za škodu vzniklou utržením balkónu nebo škody způsobené požárem, výbuchem, který má původ v provozní činnosti organizace.

² Občanský zákoník č. 404/1964 Sb., v platném znění, §420a, odst. 2, písm. a), b), c).

2. Odpovědnost za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání

Občanský zákoník zvlášť upravuje odpovědnost, kdy škodu způsobí nezletilý nebo ten, kdo trpí duševní poruchou. Jelikož zákonem není stanovena věková hranice ani druh nebo stupeň vážnosti duševní poruchy, od které by nezletilá osoba nebo osoba trpící duševní poruchou odpovídala za jí způsobenou škodu (mám namysli např. v závislosti na její výši nebo druhu škody), musí se u každého případu zvlášť posuzovat, zda mohl dotýčný posoudit následky svého jednání a zda mohl své jednání ovládnout. Pokud toho tyto nejsou schopni, odpovídá za způsobenou škodu ten, kdo je povinen vykonávat nad nimi dohled.

Za osoby povinné vykonávat nad nezletilými osobami dohled považujeme zejména rodiče, osvojitele, pěstouny, opatrovníky nebo osoby, kterým bylo dítě svěřeno do dočasné péče na základě dohody s rodiči (např. příbuzným na prázdniny apod.). U osob trpících duševní poruchou to pak mohou navíc být právnické osoby např. psychiatrické léčebny, ve kterých jsou tyto osoby umístěny. Osoby, které vykonávají dohled nad těmito osobami a nad nezletilými se odpovědnosti mohou zbavit pouze tím, že prokážou, že nezanedbali náležitý dohled.

3. Odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům

V případě této odpovědnosti se zákonodárci omezili pouze na následující definici: „Za škodu odpovídá i ten, kdo ji způsobil úmyslným jednáním proti dobrým mravům.“²

Pojem „dobré mravy“ ovšem není českým právním řádem přímo definován. Při posuzování, zda byly jednáním osoby odpovědné za škodu porušeny dobré mravy, je třeba vždy přihlížet k danému času, místu, okolnostem a povaze konkrétního případu. Příkladem jednání proti dobrému mravu je šikana.

² Občanský zákoník č. 404/1964 Sb., v platném znění, §424

4. Odpovědnost za škodu v některých zvláštních případech

Občanský zákoník upravuje odpovědnost za škodu v některých zvláštních případech v §425 až §426b. Jde o odpovědnost státu, územní samosprávy, škol, dobrovolných požárních sborů nebo báňských záchranných sborů a dalších podle zákoníku práce §425 až §426a za škodu vzniklou porušením právních povinností a škodu vzniklou úrazem. Tito se nemohou zprostit povinnosti nahradit způsobenou škodu.

5. Odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvlášť nebezpečným

Provozovatelé zvlášť nebezpečného provozu, za který je považován např. provoz jaderných elektráren nebo dolů, odpovídá stejně jako provozovatelé dopravních prostředků podle Občanského zákoníku §427 - §430.

6. Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků

Provozovatelé dopravních prostředků (včetně motorových plavidel nebo letadel) odpovídají za škodu, která byla způsobena běžným používáním provozu dopravního prostředku. Provozovatel odpovídá za škodu na zdraví a škodu na věci (včetně škody způsobené ztrátou, poškozením nebo zničením věci v případě, že občan ztratil možnost s těmi věcmi nakládat). Odpovědnosti je možné se zprostit, jestliže prokázal, že vynaložil přiměřené úsilí k zabránění škody.

Pouze v případě, že byl dopravní prostředek použit bez vědomí nebo proti vůli provozovatele, provozovatel za škodu neodpovídá. Pokud ovšem použití dopravního prostředku umožnil svou nedbalostí odpovídá provozovatel společně s osobou, která dopravní prostředek použila neoprávněně.

7. Odpovědnost za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech

Odpovědnost za škodu na vnesených nebo odložených věcech vzniká provozovatelům činnosti, se kterou je spojeno odkládání věcí. Jedná se o provozovatele ubytovacích služeb, provozovatele garáží a další podobné podniky.

Podmínkou vzniku odpovědnosti je, aby věci byly uloženy na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle ukládají. Dále pak v prostorách vyhrazených k ubytování nebo uložení věcí nebo v úschově provozovatele.

Za vnesené věci se podle tohoto zákona rozumí, cituji: „... věci, které byly přineseny do prostor, které byly vyhrazeny k ubytování nebo k uložení věcí, anebo které byly za tím účelem odevzdány provozovateli nebo některému z pracovníků provozovatele.“²

Jestliže byly odloženými věcmi klenoty, peníze nebo jiné cennosti odpovídá provozovatel za škodu podle Nařízení vlády č. 258/1995 Sb. §1 do výše 5.000 Kč. Způsobili-li ovšem tuto škodu zaměstnanci provozu nebo byly věci převzaty do úschovy, odpovídá provozovatel za tuto škodu bez omezení. Aby byla škoda uhrazena, musí poškozený uplatnit nárok na náhradu škody nejpozději do 15 dne ode dne, kdy se o škodě dozvěděl.

V případě, že se jedná o škodu na odložených věcech v dopravních prostředcích, řídí se tato odpovědnost §427 - §431, které upravují odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků.

Příkladem, kdy provozovatel odpovídá za škodu poškozenému, může být mimo jiné odcizení věcí hosta z hotelového pokoje, odcizení automobilu z hlídaného parkoviště nebo poškození automobilu jiným automobilem v garážích.

² Občanský zákoník č. 404/1964 Sb., v platném znění, §433 odst. 1

Odpovědnost podle Zákoníku práce č. 262/2006 Sb., §250 - §260

1. Odpovědnost zaměstnance za škodu

1. Obecná odpovědnost

Zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Zákoník práce ukládá zaměstnavateli povinnost prokázat zaměstnanci zavinění škody. Tato odpovědnost škody je poměrně snížena, jestliže také zaměstnavatel porušil své povinnosti.

U této odpovědnosti hradí zaměstnanec skutečnou škodu, kterou zavinil zaměstnavateli, až do výše 4,5-násobku hrubé měsíční mzdy a nebo může způsobenou škodu uvést do původního stavu. Porušil-li své povinnosti také zaměstnavatel je náhrada škody stejně jako odpovědnost poměrně snížena. Součástí náhrady škody může být také ušlý zisk zaměstnavatele nebo náhrada jiné škody a to v případě, že zaměstnanec způsobil škodu úmyslně nebo pod vlivem alkoholu. Příkladem by mohla být situace, kdy zaměstnanec úmyslně zničí pneumatiky u dodávky zaměstnavatele, ten pak může po zaměstnanci požadovat nejen náhradu hodnoty pneumatik ale i náklady spojené s jejich výměnou a ušlý zisk po dobu, kdy nebylo možné z tohoto důvodu dodávku používat.

2. Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat

Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat, vzniká uzavřením písemné dohody mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem o odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených zaměstnanci k vyúčtování. Hodnoty k vyúčtování jsou zákoníkem práce definovány takto:

- „hotovost, ceniny, zboží, zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které jsou předmětem obratu nebo oběhu, s nimiž má zaměstnanec možnost osobně disponovat po celou dobu,

po kterou mu byly svěřeny.“⁴

Pokud ovšem zaměstnanec prokáže, že schodek na svěřených hodnotách vznikl bez jeho zavinění, je této odpovědnosti zproštěn.

3. Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody

Zákoník práce ukládá zaměstnanci v §251 povinnost upozornit nadřízeného vedoucího zaměstnance na škodu, která hrozí zaměstnavateli, nebo proti této škodě zakročit. V případě, že zaměstnanec tuto povinnost nesplní, odpovídá za škodu, která zaměstnavateli vznikla, v rozsahu odpovídajícím okolnostem konkrétního případu. Tato povinnost se nevztahuje na případy, pokud by při odvrácení škody vystavil vážnému ohrožení sebe, ostatní zaměstnance nebo osoby sobě blízké.

Zaměstnanec neodpovídá za škody, které způsobil při odvrácení škod hrozících zaměstnavateli nebo při odvrácení nebezpečí ohrožujícího život nebo zdraví. Podmínkou ovšem je, že tyto škody nezpůsobil úmyslně a že si při jejich odvrácení počínal přiměřeně okolnostem. Výše náhrady škody se odvíjí od okolností, které bránily zaměstnanci splnit jeho povinnost, a od významu škody pro zaměstnavatele. Náhrada škody však v žádném případě nesmí přesáhnout 3-násobek průměrného měsíčního výdělku zaměstnance.

4. Odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů

Zákoník práce upravuje §255 odpovědnost zaměstnance za ztrátu svěřených předmětů (nástrojů, ochranných pracovních prostředků a dalších podobných předmětů), které mu byly zaměstnavatelem svěřeny na základě písemného potvrzení. Pokud cena svěřených předmětů převyšuje 50.000 Kč musí zaměstnavatel uzavřít se zaměstnancem písemnou dohodu o odpovědnosti za ztrátu svěřených předmětů. Aby se zaměstnanec zbavil této odpovědnosti, musí prokázat, že ztráta vznikla bez jeho zavinění. Pokud toto neprokáže, nezbyvá zaměstnanci než zaměstnavateli nahradit ztrátu v plné výši.

⁴ Zákoník práce č. 262/2006 Sb., Hlava II., Díl 2, Oddíl 1 § 252

2. Odpovědnost zaměstnavatele za škodu

1. Obecná odpovědnost

Obecná odpovědnost zahrnuje odpovědnost zaměstnavatele za škodu, která byla způsobena nebo vznikla zaměstnanci porušením právních povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi nebo také jednáním proti dobrým mravům. Tato odpovědnost se vztahuje také na škody, které mu způsobili zaměstnanci jednající jménem zaměstnavatele. Podle tohoto zákona se odpovědnost zaměstnavatele nevztahuje na škody na dopravním prostředku, který zaměstnanec použil při výkonu povolání, na škody na nářadí, zařízení a předmětech zaměstnance potřebných pro výkon povolání, v případě, že je zaměstnanec použil bez souhlasu zaměstnavatele

2. Odpovědnost při odvracení škody

Tato odpovědnost zaměstnavatele se vztahuje na účelně vynaložené náklady a věcné škody vzniklé zaměstnanci při odvracení škody, která ohrožovala zaměstnavatele nebo život a zdraví osob. Právo na náhradu škody náleží i zaměstnanci, který odvracel nebezpečí ohrožující zdraví nebo život osob a to za podmínky, že by za škodu odpovídal zaměstnavatel.

3. Odpovědnost na odložených věcech

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu na odložených věcech se vztahuje na věci, které zaměstnanec obvykle nosí do práce a které odložil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Podmínkou je, aby věci byly odloženy na určeném nebo obvyklém místě. Zaměstnanec je povinen ohlásit vzniklou škodu nejdéle do 15 dnů ode dne, kdy se o škodě dozvěděl.

Náhrada škody při obecné odpovědnosti, odpovědnosti při odvracení škody a při odpovědnosti za škodu na odložených věcech

Zaměstnavatel nahradí zaměstnanci škodu v plné výši, pokud byla škoda způsobena jiným zaměstnancem nebo byly věci převzaty do zvláštní úschovy. Za škodu na věcech, které zaměstnanec obvykle do zaměstnání nenosí a které zaměstnavatel nepřevzal do zvláštní úschovy, odpovídá zaměstnavatel do výše 10.000Kč.

4. Odpovědnost zaměstnavatele za pracovní úraz a nemoc z povolání

Odpovědnost za pracovní úraz nebo nemoc z povolání vzniká zaměstnavateli, v případě, že škoda vznikla při výkonu povolání nebo v přímé souvislosti s ním.

Náhrada škody

Jestliže zaměstnanec utrpí úraz z povolání, vzniká mu nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti a nebo po jejím skončení, za bolest a ztížení společenského uplatnění, za účelně vynaložené náklady spojené s léčením a za věcnou škodu.

V případě, že zaměstnanec následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání zemře, mají pozůstalí nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s jeho léčením, náhradu přiměřených nákladů spojených s pohřbem do výše 20.000 Kč, náhradu nákladů na výživu pozůstalých ve výši 50% (při výživě jedné osoby) a 80% průměrného výdělku (při výživě více osob), jednorázové odškodnění pozůstalých do výše 240.000Kč, náhradu věcné škody, která náleží dědicům pozůstalého.

Příloha 2 – Seznam profesí a zákonů

Advokáti	§ 24 odst. 3 zák.č. 85/1996 Sb.
Dražebníci	§ 6 odst. 2 zák.č. 26/2000 Sb.
Notáři	§ 9 odst.1 písm. d) zák.č. 358/1992 Sb.
Soudní exekutoři	§ 11 zák.č. 120/2001 Sb.
Správci konkurzní podstaty	§ 8 odst. 2 zák.č. 328/1991 Sb.
Auditoři	§ 17 odst. 4 zák.č. 254/2000 Sb.
Daňoví poradci	§ 6 odst. 9 písm. a) zák.č. 523/1992 Sb.
Investiční služby	§ 45a odst. 2 zák.č. 591/1992 Sb.
Oceňovatelé majetku	zák.č. 455/1991 Sb.
Pojišťovací agenti	§7 odst. 5 zák.č 38/2004 Sb.
Pojišťovací makléři	§8 odst. 5 zák.č 38/2004 Sb.
Samostatní likvidátoři pojistných událostí	§10 odst. 4 zák.č 38/2004 Sb.
Lékaři, stomatologové, lékárníci	§ 9 odst. 2 písm e) zák.č. 220/1991 Sb.
Nestátní zdravotnická zařízení	§15 a 16 zák.č. 160/1992 Sb.
Veterinární lékaři	§ 6 odst.2 písm. d) zák.č. 381/1991 Sb.
Zadavatelé klinického hodnocení zdravotnického prostředku či humánního nebo veterinárního léčiva	zák.č. 79/1997 Sb., zák.č. 123/2000 Sb.
Zdravotnická zařízení	§ 39 odst. 3 zák. č. 20/1966 Sb.
Autorizovaní architekti, inženýři a technici	§16 zák.č. 360/1992 Sb.
Energetičtí auditoři	§ 10 odst. 8 zák.č. 406/2000 Sb.
Myslivci	§ 48 zák.č. 449/2001 Sb.
Osoby pověřené výkonem sociálně-právní ochrany dětí	§ 49 odst. 7 zák.č. 359/1999 Sb.
Patentoví zástupci	§ 49 odst. 7 zák.č. 359/1999 Sb.
Zkušebnictví	§ 11 odst. 3 zák.č. 22/1997 Sb.

Zdroj: www.profesniodpovednost.cz/html/index.php?s1=8

Příloha 3 – Předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti v mil. Euro

Země	Předepsané pojistné v pojištění odpovědnosti v mil. Euro								
	2006			2005			2004		
	Celkem	Tempo růstu		Celkem	Tempo růstu		Celkem	Tempo růstu	
		Nevyrovnané inflací	Vyrovnané inflací		Nevyrovnané inflací	Vyrovnané inflací		Nevyrovnané inflací	Vyrovnané inflací
Rakousko	625	3,60%	1,90%	603	6,90%	4,70%	565	5,40%	4,00%
Belgie	668	3,20%	0,90%	655	0,90%	-1,60%	663	4,10%	2,50%
Bulharsko*	13	-1,90%	-8,70%	11					
Švýcarsko	1 258	4,00%	2,90%	1 234	2,00%	0,80%	1 319	5,30%	4,80%
Kypr	28	14,30%	11,80%	24	16,70%	14,30%	22	20,40%	16,80%
Česká republika *	307			307	11,10%	9,30%	272	10,20%	10,10%
Německo	6 800	-0,10%	-1,90%	6 800	3,30%	1,30%	7 400	3,70%	2,70%
Dánsko	208	2,80%	1,00%	206	5,20%	3,50%	229	12,10%	9,80%
Estonsko*	5	8,60%	4,00%	4			4	12,00%	6,90%
Španělsko	1 903	13,80%	9,90%	1 718	5,50%	2,10%	1 700	27,80%	24,20%
Finsko	160	0,00%	-1,30%	160	-1,80%	-2,60%	144	-10,00%	-10,80%
Francie	6 270	7,80%	5,80%	5 620	4,10%	2,20%	5 400	8,70%	6,50%
Velká Británie	9 161	0,40%	-1,90%	9 506	7,30%	5,20%	9 119	5,00%	2,10%
Řecko	63	23,50%	19,60%	51	0,00%	-3,40%	51	27,50%	23,20%
Chorvatsko	31	17,50%	13,80%	31	32,20%	27,60%	23	14,50%	8,30%
Maďarsko	63	4,90%	80,00%	64	1,00%	-2,40%	65	12,90%	8,10%
Irsko	864	8,80%	6,00%	815	-5,80%	-7,80%	1 020	18,60%	14,80%
Island	24	22,60%	17,20%	22	5,50%	4,10%	19	3,20%	1,20%
Itálie	3 225	3,50%	1,30%	3 116	3,90%	1,60%	2 999	7,20%	4,40%
Lotyšsko	15	27,10%	22,50%	12	43,60%	39,90%	8		
Lucembursko*	87			59			59		
Litva	8	-12,60%	-18,00%	9	-20,20%	-25,30%	13	-30,20%	-32,00%
Malta	7	7,00%	4,30%	6	0,80%	-1,70%	6	10,60%	8,40%
Nizozemí	1 114	2,30%	0,60%				800	5,70%	3,50%
Norsko	143	1,00%	-1,50%	142	6,40%	4,90%	138	6,00%	4,30%
Polsko	211	16,10%	14,60%	167	6,00%	3,80%	154	22,80%	21,90%
Portugalsko	97	2,80%	-0,20%	95	0,70%	-2,70%	95	18,70%	15,00%
Rumunsko	19	58,50%	48,70%	12	-3,70%	-11,70%			
Švédsko	369	5,00%	3,40%	70	-84,70%	-84,80%	50	-82,40%	-82,80%
Slovinsko	39	9,20%	6,50%	34	8,20%	5,60%	33	14,90%	9,00%
Slovensko*	37			26	-7,10%	-9,60%	23		
Turecko	101	65,70%	51,60%	69	42,60%	31,90%	64	44,30%	20,00%
CEA	33 922	3,50%	1,40%	31 648	3,20%	1,20%	32 455	7,90%	5,70%
EU (25)	32 332	3,40%	1,30%	30 126	3,10%	1,00%	30 893	7,80%	5,60%
s Eurem (12)	21 877	4,50%	2,40%	19 691	3,30%	1,20%	20 896	7,90%	6,00%
Ostatní	1 590	5,60%	3,80%	1 521	4,90%	3,30%	1 562	8,90%	7,50%

* údaje nebyly poskytnuty, nebo jsou převzaty z předchozího roku Zdroj:[13]